DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy 10 str. | Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł. Rękopisów Redakcja nie zwraca | Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza | Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11 | Konto czekowe P. K. O. Nr. 160-315. | Telefony Redakcji dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749. | Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4 tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok V. Toruń, sobota 29 kwietnia 1933 Nr. 98

Roosevelt, Mac Donald i Herriot
uchwalili termin konferencji londyńskiej

Paryż, 28. 4. (PAT). Agencja Havasa donosi, że częsta późnym wieczorem konferencja Roosevelta z Mac Donaldem i Herriotem zdecydowała, że **światowa konferencja ekonomiczna w Londynie rozpocznie się w dn. 12 czerwca br.** Komitet organizacyjny, mający swoją siedzibę w Londynie rozesłał zaproszenia, przysyłając jednocześnie definitywnie już ustalony **program konferencji** w dn. 29 kwietnia. Program ten jest obecnie tematem rozważań na konferencji waszyngtońskiej.

Londyn, 28. 4. (PAT). Otwarcie wszechświatowej **konferencji** w Londynie w dn. 12 czerwca **uważane jest** za sprawę przesądzoną. W **sobotę po południu** zbierze się komitet **przygotowawczy pod przewodnictwem Simona** przy udziale przedstawicieli **Francji, Ameryki, Niemiec, Włoch, Japonji i Norwegji.** Posiedzenie tego komitetu **będzie jednak miało charakter raczej formalny** i będzie dotyczyło tylko wysłania oficjalnych **zaproszeń**, ponieważ decyzja co do zwołania konferencji **zapadła już w Waszyngtonie podczas** konferencji Mac Donalda z Herriotem. Poszczególne rządy reprezentowane będą w sobotę przez swoich ambasadorów z wyjątkiem Ameryki, którą wobec nieprzybycia jeszcze do Londynu ambasadora reprezentować będzie Norman Davis.

Sprzeczne wiadomości
o wynikach rozmów waszyngtońskich

Paryż, 28. 4. (PAT). Mac Donald opuszczając Stany Zjedn., oświadczył przedstawicielom prasy, że korzyści z rozmów jego z prezydentem Rooseveltem są o wiele większe niż przypuszczał. Chociaż nie przyjęto żadnych zobowiązań formalnych, dokonano jednak pożytecznego dzieła.

Jak informują korespondenci pism francuskich, ustalono podobno, wspólny front angielsko-amerykański na światowej konferencji ekonomicznej, co oznacza dalszy POWRÓT DO GOLD—STANDARTU ORAZ MIEDZYNARODOWEJ STABILIZACJI WALUT. Mac Donald powrócił do Anglji z obietnicą moratorjum dla spłaty raty czerwcowej oraz z nowo sprecyzowanym planem ostatecznego uregulowania całokształtu zadłużenia długów. Uzyskał on też zgodne poparcie przez Stany Zjedn. angielskich projektów rozbrojeniowych przez ewentualny projekt porozumienia w celu zadośćuczynienia żądaniom Francji w kwestji bezpieczeństwa.

Paryż, 28. 4. (PAT). Prasa francuska uważa, że komunikat oficjalny, wydany przez Biały Dom o pertraktacjach angielsko-amerykańskich dowodzi, **że rozmowy te w gruncie rzeczy do niczego nie doprowadziły.**

Pertinax donosi, że **do porozumienia między Anglją i Ameryką nie doszło, gdyż ani Mac Donald, ani Roosevelt nie chcieli przyjąć zobowiązań wiążących,** jednak sprawa została zdaje się uzgodniona, a mianowicie stosunek dolara do funta będzie narazie utrzymany na dzisiejszym poziomie, a stabilizacja dokonana ma być przed otwarciem światowej konferencji ekonomicznej.

Mac Donald przeciwnikiem rewizji traktatów?

Paryż, 28. 4. (PAT). Agencja Havasa donosi z Waszyngtonu, że według informacyj, krążących w środowiskach, zbliżonych do Białego Domu, **Mac Donald,** w ostatnich swoich rozmowach z prezydentem **Rooseveltem, zwalczał możliwość rewizji traktatów w obecnych warunkach politycznych. Europy.**

Nierówna miara w Gdańsku
Nota Komisarza Generalnego do Senatu gdańskiego

W dniu 22 marca to jest **w dzień urodzin** cesarza **Wilhelma I** w Gdańsku odbyła się **publiczna demonstracja i polityczna manifestacja** organizacji niemieckich partjotycznych, partyjnych i bojowych. Manifestacja ta odbyć się miała rzekomo **bez zezwolenia senatu gdańskiego.** Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku zażądał w tej sprawie pewnych wyjaśnień, zwłaszcza, że **władze gdańskie nie zezwoliły na obchód uroczystości imienin Marszałka Piłsudskiego** ludności polskiej W. M. Gdańska. Wyjaśnienia udzielone przez Senat w tej sprawie coprawda nadeszły, lecz P. Komisarz Generalny R. P. w Gdańsku nie uznał ich za wystarczające, gdyż usiłowały zbagatelizować znaczenie tej manifestacji.

Ze swej strony P. Komisarz Generalny, w odnośnem piśmie, przypominając **zakaz obchodu imienin Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego w dniu 19 marca br., —** ponownie stwierdził, że **WŁADZE W. M. GDAŃSKA STOSUJĄ RÓŻNĄ MIARĘ DO POTRZEB KULTURALNYCH I SPOŁECZNYCH LUDNOŚCI NIEMIECKIEJ I LUDNOŚCI POLSKIEJ ZAMIESZKAŁEJ NA TERYTORJUM W. M. GDAŃSKA.**

Hitlerowcy prowokują młodzież polską w Gdańsku

W środę około godz. 2 po poł., gdy **uczniowie gimnazjum polskiego** opuszczali podwórze szkolne, przed bramą ustawiło się **kilkudziesięciu umundurowanych członków organizacji młodzieży hitlerowskiej,** zachowując się w stosunku do uczniów polskich **prowokacyjnie** i obrzucając ich ubliżającemi wyzwiskami. Wobec zdecydowanej postawy uczniów polskich, **hitlerowcy zmuszeni byli wycofać się** i do poważniejszego incydentu nie doszło.

Minister Beck w Gdyni

Dnia 26 bm. przybył z Warszawy do Gdyni samolotem pasażerskim „Lot'u" minister spraw zagranicznych p. Beck z małżonką.

Samolot pasażerski „Lot'u" który przywiózł p. Ministra wylądował na lotnisku w Rumji pod Gdynią, gdzie oczekiwali jego przybycia komisarz generalny RP. w Gdańsku minister Papee, komisarz rządu miasta Gdyni Sokół, nacz. wydziału bezpieczeństwa Sacherski i kierownik „Lot'u" inż. Rościewicz

P. Minister przybył do Gdyni w charakterze prywatnym na zaproszenie miejscowego Yacht-klubu.

Wyjazd red. Miedzińskiego do Moskwy

(o) **Warszawa,** 29. 4. (tel. wł.) Naczelny redaktor „Gazety Polskiej" pos. Bogusław Miedziński wyjeżdża w sobotę do Moskwy.

Zamówienia sowieckie w Polsce

(o) **Warszawa,** 29. 4. (tel. wł.). **„Sowpoltorg"** zawarł z pewną polską garbarnią tranzakcje na **dostawę do Rosji skór podeszwowych za 30 tysięcy dolarów.**

Polsko-amerykański traktat przyjaźni

Warszawa, 28. 4. (PAT). W ostatnich dniach p. Prezydent Rzplitej podpisał dokument ratyfikujący **traktat przyjaźni, handlowy i prac konsularnych między Stanami Zjedn. a Polską.** Jak wiadomo, rząd amerykański ratyfikował powyższą umowę **już w roku ubiegłym. Po upływie 30 dni od** wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Warszawie, traktat ten wejdzie w życie.

Ćwiczenia wojenne pod Gdańskiem

W okolicy Wielkich Trąbek w majątku przywódcy Stahlhelmu Buranta odbywały się ćwiczenia wojenne stahlhelmowców, przyczem ćwiczono się również w rzucaniu granatami ręcznemi. Detonacje słychać było na terytorjum polskiem.

Junkrzy pruscy na stosie ofiarnym Hitlera
Projekt reformy rolnej w Prusach Wschodnich

Wiedeń, 28. 4. (PAT). Socjalistyczna „Arbeiter Zeitung" donosi z Berlina, że **między Hitlerem i Hugenbergiem** wybuchł ostry konflikt. Możliwe jest, że już w dniach najbliższych **dojdzie do** jawnego zerwania. Słychać **że Hitler zamierza przeprowadzić reformę rolną na wschodzie. Wielka własność junkrów** wschodnio-łabskich **ma być rozparcelowana dla celów osadniczych. Odpowiedni projekt** został już opracowany i przedłożony gabinetowi. **Hindenburg broni się przeciwko temu** w sposób jaknajenergiczniejszy i mobilizuje wszystkich przeciwko **bolszewizmowi narodowych socjalistów.** Niemiecko-narodowi zapewniają, **że prezydent Hindenburg stoi po ich stronie.** Jest to zupełnie prawdopodobne ponieważ Hindenburg wystąpił swego czasu przeciw Brueningowi, gdy przedłożył mu on program parcelacji wielkiej własności ziemskiej na wschodzie.

„Arbeiter Zeitung" pisze dalej, iż **narodowym socjalistom nie udało się** opanować **Reichswehry, która** jeszcze **stoi po stronie** Hindenburga. W łonie stronnictwa narodowych socjalistów ścierają się dwa prądy: jeden unika ciągle jeszcze **otwartej walki** z **Hindenburgiem i Reichswehrą** i stara się łagodnym sposobem **namówić** niemiecko-narodowych do popełnienia samobójstwa politycznego. Druga grupa, która zyskuje coraz większe wpływy, obejmujące głównie oddziały szturmowe, prze do ostatecznej decyzji, nie obawiając się **konfliktu** z **Hindenburgiem, Reichswehrą i Stahlhelmem.** Mówią, że Hitler sam nie jest jeszcze zdecydowany, natomiast Goering, Kerrl i przywódcy oddziałów szturmowych **planują stanowcze uderzenie.**

SS — SA — ST
Stahlhelm pod komendą Hitlera

Berlin, 28. 4. (PAT). Trwająca od dłuższego czasu **tarcia w łonie organizacj Stahlhelmu** przybrały nieoczekiwany obrót. Wczoraj naczelny komendant Stalhelmu **Seldte złożył z urzędu drugiego przewodniczącego Stalhelmu Düsterberga, polecając mu wstrzymanie się** od wszelkiej działalności w organizacji. Całkowite kierownictwo Stalhelmu objął Seldte. Odręczny rozkaz wręczony został Düsterbergowi przez kierownika berlińskiej organizacji Stalhelmu **majora Stephani.** Düsterberg zwrócił się do członków Stalhelmu z apelem **powszechnym, zawiadamiającym, że** w interesie **utrzymania Stalhelmu składa** pod przymusem piastowany urząd, apelując jednocześnie do towarzyszy broni, **aby bezwzględnie podporządkowali się kierownictwu politycznemu kanclerza Hitlera.**

Berlin, 28. 4. (PAT). „Vossische Ztg" donosi, że po podporządkowaniu Stalhelmu kierownictwu naczelnemu kanclerza Hitlera oczekiwać należy następującego **trójpodziału podległych organizacyj:** SS (sztafety ochronne) pod przewodnictwem Himmlera, SA (oddziały szturmowe) z szefem sztabu Roehmem **na czele i ST (Stalhelm) pod kierownictwem** ministra Seldtego.

NUMER DZISIEJSZY Z PRZYCZYN OD NAS NIEZALEŻNYCH UKAZUJE SIĘ Z JEDNODNIOWEM OPÓŹNIENIEM, ZA CO PRZEPRASZAMY NASZYCH CZYTELNI

Warszawa – Berlin – Moskwa

Na marginesie „tajemniczego“ paktu z 1922 r.

W Genewie wznowiła obrady Konferencja Rozbrojeniowa. Jednocześnie uwaga Europy a tembardziej Polski skierowana jest na tajne dozbrajanie się „Rozbrajaczy“.

Jeszcze nie zdołaliśmy ochłonąć ze zdumienia nad czelnością afery Hirtenberskiej, a już wylazło nowe szydło zbrojeniowe; z worka uszytego z „czarnej koszuli“: okazuje się że broń dla Węgier jedzie dalej — przez Bułgarję, czemu zresztą zainteresowane czynniki kategorycznie zaprzeczają.

Dla Polski wszelkie zbrojenia rewizjonistów są szczególnie interesujące tembardziej, jeśli chodzi o Niemców. Największe zainteresowanie nasze wzbudzać jednak musi sprawa wzajemnego dozbrajania obu sąsiadów naszych Rosji i Niemiec, związanych doniedawna tajemnymi traktatami militarnymi. Być może, że armaty niemieckie wyrabiane tajnie w fabrykach rosyjskich a przeznaczone do ostrzeliwania Pomorza zostały w Sowietach zamrożone. Niemniej dziś właśnie z okazji rozmów zbrojeniowych w Genewie warto sobie przypomnieć jak bliskie i serdeczne były te węzły przyjaźni do niedawna. Wartoby też było zbadać jaknajsumienniej, co z tych węzłów pozostało i w jakiej postaci — do chwili obecnej.

Wygnany z Niemiec profesor Foerster zamieścił niedawno ostrzeżenie przed nowem „pełnomocnictwem“ obudzonych Niemiec, przywdziewających reklamiarsko puklerz „przedmurza chrześcijaństwa“, a mianujących się tarczą Europy przed bolszewizmem. „Figaro“ utrzymuje w związku z tem, że nic nie dowodzi, iż sojusz militarny niemiecko-rosyjski przestał istnieć dlatego tylko, że Hitler jest „radosnym pogromcą komunistów“. Hitler — zdaniem tego pisma robi identycznie to samo, co Stalin z tą tylko różnicą, że Stalin każe więzić konserwatystów — Hitler zaś — komunistów.

Co się tyczy sojuszu wojskowego to wiadomo, że poza paktem lokarneńskim istniały tajne jakieś porozumienia. Poniżej drukujemy tekst paktu zawartego przed jedenastu laty na wiosnę 1922 r. Obie strony zobowiązywały się do utrzymania go w kompletnej tajemnicy. „Tajemnica“ została jednak opublikowana przez Anglików, którzy ją „posiedli“, następnie przetłumaczyli ją Francuzi, teraz z kolei podajemy ją do wiadomości opinji polskiej. Oto szczegóły tego paktu:

Sztab generalny niemiecki obowiązuje się dostarczyć Z. S. R. R. broń potrzebną do uzbrojenia 180 pułków piechoty, zgodnie z ich rolą A (nr. 5561/88 z 4 marca 1921). Materjał potrzebny do uzbrojenia i wyekwipowania tych sił winien być dostarczony przez Sztab Generalny niemiecki partjami miesięcznemi i zdeponowany we wskazanych punktach na koszt i na odpowiedzialność sztabu generalnego niemieckiego.

a) trzecia część broni i materjałów winna odpowiadać modelom rosyjskim z r. 1891 (tu następuje szczegółowy opis), pozostałe dostawy mają być wzorowane na modelach niemieckich (karabiny Mausera model 90).

b). Sztab generalny niemiecki obowiązuje się dostarczyć jednocześnie sprzętu artyleryjskiego dla artylerji polowej i ciężkiej dla dwudziestu (?) dywizyj piechoty zgodnie z ich rolą A. (Jak wiadomo Niemcom nie wolno było nawet posiadać armat pewnego kalibru, niemniej dostarczały je nawet innemu państwu! przyp. Red.).

2). Sztab generalny Niemiecki zobowiązuje się partycypować w organizowaniu marynarki rosyjskiej na Bałtyku i na morzu Czarnem: (Gdy Niemcy musiały zatopić własną flotę!);

a) powiększając kadry instruktorów marynarki niemieckiej zgodnie z konwencją z 25 marca 1921;

b) reorganizując marynarkę rosyjską i przeprowadzając jej wyszkolenie zgodnie z wymogami i doświadczeniem doby współczesnej;

c) naprawiając okręty wojenne marynarki rosyjskiej według wskazówek admiralicji U. R. S. S.

3). Niemiecki Sztab Generalny zobowiązuje się dostarczyć Rosji w czasie najbliższym poza aeroplanami o których już była mowa (25 marca 1921) 500 samolotów nowych typu Junkersa; 4) Niemiecki Sztab Generalny zobowiązuje się dostarczyć czerwonej armji rosyjskiej wyekwipowanie techniczne dla 180 pułków piechoty. Należy do tego wyekwipowanie także 150 stacyj dla kampanji radjowej; 5) Niemiecki Sztab generalny obowiązuje się informować sztab generalny armji czerwonej o rezultatach ostatnich wynalazków technicznych w dziedzinie gazowej i przeprowadzić wyszkolenie w technice gazowej 60-ciu instruktorów rosyjskich; 6) Niemiecki sztab generalny zobowiązuje się wysłać do Rosji potrzebną ilość specjalistów techników w pracach militarnych i wyekwipować nowe fabryki broni w Tule, Samarze i Petrogradzie.

7). Ze swej strony Sztab Generalny Czerwonej Armji sowieckiej ratyfikuje całkowicie traktaty uprzednio zawarte 17 kwietnia 1919 i 25 marca 1921 i zobowiązuje się użyć całego swego wpływu na rządy R. S. R. R. dla natychmiastowego wysłania 20-tu okrętów wojennych z floty rosyjskiej, które to okręty ze względu na obecną sytuację polityczną będą musiały pozostać w portach rosyjskich.

8). Sztab Generalny rosyjskiej armji czerwonej gwarantuje niemieckiemu sztabowi generalnemu możność przeniesienia do Rosji trzech fabryk niemieckich, a mianowicie: fabryki samolotów, fabryki gazów trujących i fabryki broni, pod warunkiem wszakże, że armja Z. S. R. R. będzie w pełni korzystać z wytworów tychże fabryk. Natomiast sztab generalny Z. S. R. R. nie będzie przeszkadzał ani oficerom ani specjalistom niemieckim brania udziału w pracy w fabrykach broni założonych świeżo w Afganistanie; 9) Sztab Generalny Armji Czerwonej OBOWIĄZUJE SIĘ DO UTRZYMYWANIA NA GRANICY ZACHODNIEJ Z. S. R. R. NIE MNIEJ JAK 18 DYWIZYJ PIECHOTY I 8 DYWIZYJ KAWALERJI. TRZECIA CZĘŚĆ TYCH SIŁ MA BYĆ PRZEZNACZONA DO ROLI B (57 69 z 4 marca 1921. Siły te winny być zgromadzone w punktach wyznaczonych w zasadniczym planie operacyjnym wedle umowy z 25 marca 1921.

10). Sztab Generalny Armji Czerwonej obowiązuje się wreszcie wzmóc od sierpnia 1922 wydajność linij kolejowej Aleksandrowsk — Nikołajewsk do 12 pociągów dziennie. Linje kolejowe w trójkącie PIŃSK — Moskwa — Petrograd muszą w tym samym stosunku wzmóc swoją wydajność.

12). Obie strony zobowiązują się do utrzymania powyższego układu w tajemnicy.

Tak brzmiał tajny układ wojskowy niemiecko - sowiecki skierowany przeciw Polsce, a zawarty przed jedenastu laty, na wiosnę roku 1921. Dziś sytuacja w stosunkach niemiecko - rosyjskich znacznie i zasadniczo skomplikowała się. Pozatem Polska zawarła z Sowietami pakt o nieagresji. W każdym razie interesującem a nawet pożądanem byłoby, gdyby miarodajne czynniki sowieckie zajęły otwarcie stanowisko wobec dawnych paktów z Berlinem. Leży to oczywiście w interesie samych Sowietów zwłaszcza, gdy Hitler dawnego sojusznika Niemiec chce dziś, wygrywając tę czy inną konjunkturę międzynarodową zmienić na „kozła ofiarnego“ w nowym spisku berlińskim, wymierzonym zarówno przeciw Polsce jak i Sowietom.

Młodzież akademicka w odpowiedzi na germańskie zakusy

W czasie świąt bawiła na Śląsku wycieczka koła ekonomistów wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie w liczbie 25 osób. Wycieczka zwiedziła zakłady przemysłowe, odbyła szereg konferencyj w sprawach gospodarczych i narodowościowych. Na jednej z tych konferencyj powzięto następującą rezolucję:

„My, studenci polscy, zgrupowani w Kole Ekonomistów Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie, zawsze zdawaliśmy sobie sprawę z wrogiej Polsce polityki i bezprzykładnych rewizjonistycznych roszczeń niemieckich.

Wypadki, które w ostatnich czasach miały miejsce na całem terytorjum Rzeszy Niemieckiej, a które w ostrej formie skierowane były przeciwko Polsce, wywołały jednomyślny głos oburzenia i protestu całego społeczeństwa polskiego.

Przybywając na Śląsk, na odwiecznie polskie ziemie, jesteśmy nieomal świadkami aktów niesłychanego teroru politycznego i gospodarczego w stosunku do ludności polskiej na pobliskiem Opolu.

Zdając sobie sprawę, że młodzież akademicka w pierwszym rzędzie powinna przyczynić się do ukrócenia samowoli niemieckiej, łączymy się w doniosłej akcji protestacyjnej ludności śląskiej pod przewodnictwem Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Musimy dać należytą odprawę zakusom germańskim i stwierdzamy, że w każdej chwili gotowi jesteśmy stanąć w szeregach obrońców zachodnich ziem Polski“.

Hitlerowski program kolonizacyjny

pod hasłem walki z polskością

Nadprezydent Kube, przywódca grupy hitlerowskiej w sejmie pruskim, opublikował poprzez biuro prasowe NSDAP. na Prusy artykuł, poruszający szereg problemów z dziedziny spraw wschodnich i zajmujący się między innemi również zagadnieniem osadnictwa na wschodnich połaciach Rzeszy. Oświadczenia Kubego stanowią znamienną ilustrację do zamierzeń obecnego reżimu hitlerowskiego w zakresie jego polityki polskiej.

W świetle wywodów Kubego polityka ta pójdzie w kierunku zdecydowanego postawienia zagadnienia kolonizacji wschodnich Niemiec, którym „brak ludzi“. „Wschód niemiecki potrzebuje samodzielnych włościan i osadników... Welkie dobra z 50.000 czy 60.000 morgami nie mieszczą się w ramach III. Rzeszy, gdyż ziemia nie jest towarem i nie daje praw specjalnych... Hitlerowski program wschodni nie jest skierowany przeciwko wielkim właścicielom ziemskim, gdyż byłoby wtedy programem marxistowskim. Jest on jednak socjalistyczny i żąda dlatego podporządkowania interesów osobistych interesom państwa...“

Szczegóły programowej pracy nowych rządów niemieckich w kierunku usunięcia bezrobocia przez wprowadzenie w życie, przymusu obowiązkowej pracy oraz rozwinięcia akcji osiedleńczej mieścić się będą najprawdopodobniej w oficjalnej enuncjacji kanclerza Hitlera w dniu niemieckiego święta pracy, t. zn. w dniu 1 maja br. Obie akcje stanowić będą niewątpliwie rdzeń „planu czteroletniego“ Hitlera.

Osadzenie na ziemiach polskich i wśród ludności polskiej nacjonalistycznego elementu niemieckiego pociągnie za sobą dalsze pogorszenie się warunków bytowania tubylczej ludności polskiej. Jeżeli się uwzględni, że dążenia niemieckie w tym kierunku są streszczone zacytowanym wyżej wowodzie Kubego jasno i niedwuznacznie („jedynie narodowy socjalizm Adolfa Hitlera ma wolę i zdolność do przeprowadzenia tego zadania“), to nowe niebezpieczeństwo, zagrażające polskim ziemiom pod panowaniem pruskiem, zastać musi nas przygotowanych i zdolnych do podkreślenia naszej reakcji na ten nowy atak przygotowanego a niewątpliwie gwałtu.

Unja państw bałtyckich

Przeciwhitlerowska barjera z Polską i Szwecją na czele

„Ere Nouvelle“ w przeglądzie zagadnień międzynarodowych porusza sprawę unji państw bałtyckich. Sprawę tę dziennik ocenia jako wysoce aktualną wobec agresywnej polityki wschodniej Hitlera.

„Ere Nouvelle“ przypomina deklarację Alfreda Rosenberga, b. barona bałtyckiego, dziś prawej ręki doradcy Hitlera, iż uwaga Niemiec skierowana jest obecnie na wschód Europy, gdzie Niemcy pragną w przyszłości znaleźć możność swobodnego rozwoju. Goebbeis, minister propagandy, w porozumieniu z Rosenbergiem rozpoczął akcję propagandy ideologji socjalistyczno - narodowej w państwach bałtyckich, wysyłając w tym celu z Kopenhagi do Finlandji kpt. Pelugarttunga, agenta rządu hitlerowskiego, wydalonego niedawno z Szwecji.

Powyższe dane wystarczają, by ocenić, jak ważną byłaby realizacja unji państw bałtyckich a mianowicie: Litwy, Łotwy, Estonji i Finlandji. Blok ten w myśl zleceń Ligi Narodów stworzyłby unję racjonalną państw, a opierając się jednocześnie na Szwecji i Polsce wytworzyłyby dostateczną silną barjerę przeciwko zakusom niemieckim.

Przed rewizją polsko-francuskiej umowy handlowej

Wartość obrotów towarowych polsko-francuskich w 1932 r., według zestawienia izby handlowej polsko-francuskiej, wynosiła 120 miljonów złotych, w tem wartość wywozu z Polski do Francji — 61 milj. zł, a przywozu z Francji do Polski — 59 milj. zł. Cyfry te nie uwzględniają dostaw dla rządu polskiego, figurują bowiem one w bilansie płatniczym Polski. Z powyższych danych wynika, że saldo tych obrotów było dodatnie na korzyść Polski i wynosiło 2 milj. zł.

Jeśli chodzi o wywóz z Polski do Francji, to poważną zniżkę wykazały materjały i wyroby drzewne. Główną przyczyną tej zniżki było wprowadzenie zmniejszonych kontyngentów przywozowych we Francji. Wyrobów drzewnych w 1931 roku wywieziono z Polski do Francji za sumę 36 milj. zł, a w 1932 r. tylko za 13,1 milj. zł. Również zmniejszył się wywóz paliwa, asfaltu, ropy i artykułów pochodnych z 29,7 na 24,3 milj. zł. Także poważna zniżka dotknęła wywóz produktów spożywczych z Polski. Francja w ciągu 1931 r. odebrała z Polski produktów tych za 26,1 milj. zł, a w r. ub. za 10,3 milj. zł. Wywóz materjałów i wyrobów włókienniczych z Polski do Francji spadł o przeszło 50 procent. Zwyżkę wywozu z Polski do Francji zanotowano jedynie w niewielkich pozycjach, a mianowicie wzrósł wywóz roślin z 0,8 do 2 milj. zł, odzieży i konfekcji 0,7 do 3,5 milj. zł. Również w przywozie z Francji do Polski niemal we wszystkich pozycjach nastąpiła w roku ubiegłym zniżka w porównaniu do roku poprzedniego.

Zmniejszenie się obrotów towarowych polsko-francuskich, spowodowane zostało przedewszystkiem spadkiem siły nabywczej obu rynków i zaprowadzeniem jak najdalej idących oszczędności w życiu codziennem.

Jak dowiadujemy się, mają rozpocząć się latem b. r. rokowania handlowe polsko-francuskie, które przedewszystkiem dostosować mają przepisy traktatowe do nowej taryfy celnej polskiej, która wchodzi w życie w październiku roku bieżącego. Przedwstępne rozmowy na temat rewizji traktatu handlowego polsko-francuskiego, mają rozpocząć się w Paryżu w końcu maja r. b.

W obronie zdrowia młodzieży

Smutne przykłady z życia młodzieży robotniczej

Młodzież, rozpoczynająca pracę zarobkową po ukończeniu lat 15 pracuje w warunkach znacznie **trudniejszych, niż jej dorośli towarzysze.**

Młodociany robotnik, wczoraj dziecko **jeszcze,** zaczyna ciężką pracę zawodową w okresie, kiedy organizm jego nie jest jeszcze **dostatecznie rozwinięty.**

Nieodpowiednie warunki pracy znacznie większą krzywdę **mogą wyrządzić młodemu, niż dorosłemu organizmowi.** Niejednokrotnie zresztą prace, z istoty swej nieszkodliwe, mogą się nie nadawać dla poszczególnych jednostek, lub też odbywać się w warunkach nieodpowiednich dla słabszych organizmów.

Polskie ustawodawstwo pracy zasadę tę uznało w całej rozciągłości, wprowadzając celową i **racjonalną opiekę lekarską nad młodzieżą pracującą.**

Kasom Chorych powierzono systematyczne badanie wszystkich młodocianych.

W ostatnich tygodniach ogólno-państwowy Związek Kas Chorych wydrukował wyniki badań lekarskich młodocianych pracowników (prof. Leon Waściszakowski: „Pracownicy młodociani w świetle badań Kas Chorych" ze wstępem dr. H. Kłuszyńskiego). Są one bardzo pouczające lecz smutne.

Kasy Chorych rozpoczęły systematyczne badania młodocianych w 1919 r. Od 1930 roku istniało już w Polsce przeszło dwadzieścia specjalnych ośrodków do tych badań przy Kasach Chorych w poszczególnych większych skupieniach pracy **młodzieży.** W tym czasie zbadano łącznie 22.127 młodocianych, w 1931 roku liczba badań **wzrosła do 25.221.**

Wyniki badań dają bardzo niezadawalający obraz stanu zdrowia młodzieży pracującej. **Okazuje się, że w 1931 r. 28,7 proc.** badanej młodzieży **pracowało z podwyższoną temperaturą, przytem młodsze roczniki** (15 i 16 lat) wykazują większą liczbę osób z **nienormalną ciepłotą ciała.** Choroby płuc wykazuje **19,9 proc. młodocianych,** choroby serca — **8,5 proc.,** skóry — **8,4** proc., zaburzenia **wzroku — 23,2 proc.**

Katastrofalnie przedstawia się stan **uzębienia młodocianych.** Próchnicę zębów wykazuje **60 proc. badanych,** a wiadomem jest jakie wywołuje ona poważne następstwa, jak ciężkie i **długotrwałe cierpienia.**

Stan zdrowia dziewcząt okazuje się gorszy, niż chłopców, zwłaszcza w niektórych zawodach.

Wśród chłopców najgorszą grupę stanowią robotnicy **w hutach szklanych** i to nietylko pod względem **rozwoju fizycznego, ale i normalnego.** Wykazują oni najniższy wzrost, najniższą wagę, ale 29 proc. z **pośród nich pali i aż 21,7 proc. pije.** Jest to widoczny wpływ wyjątkowo ciężkich i nieodpowiednich dla młodych organizmów warunków pracy w hutach.

Grupę górników charakteryzują **choroby serca** i systemu nerwowego, hutników — choroby serca, krawców, tkaczy — **choroby wzroku, płuca.**

Wśród dziewcząt największy odsetek pracownic z podwyższoną temperaturą wykazuje grupa szwaczek oraz robotnic przemysłu włókienniczego.

Dane z 1931 roku wykazują, że **tylko 83,6 proc. chłopców i 86,5 proc. dziewcząt** jest zdolnych do każdej pracy. Reszta albo nie może pracować w zawodzie przez siebie obranym, albo też chwilowo lub stale **wogóle się do pracy nie nadają.**

Ciężkie jest zadanie inspektora pracy, który naskutek orzeczenia lekarza o niezdolności młodocianego do pracy, musi go **z przedsiębiorstwa usunąć.** Odbiera mu zarobek, opiekę Kasy Chorych, nic mu nie dając wzamian.

Od kwietnia rb. rozciągnięto obowiązek badań lekarskich młodocianych na wszystkie Kasy Chorych. W ten sposób zapewniona została w Polsce **opieka lekarska nad całą młodzieżą pracującą.** Zadaniem tej opieki jest nietylko badać, **lecz i leczyć tych, którzy leczenia wymagają.**

Koniecznem uzupełnieniem badań jest otoczenie **młodzieży opieką społeczną,** zapewnienie jej każdemu z młodocianych, który chwilowo lub na stałe niezdolny jest do pracy.

Sowiecka delegacja handlowa w Polsce

W związku z przyjazdem do Polski sowieckiej handlowej delegacji, powstał w Warszawie komitet przyjęcia. Poza komitetem ścisłym, został utworzony również komitet branżowy, składający się z przedstawicieli poszczególnych branż, zainteresowanych w eksporcie polskich towarów do Sowietów.

Przedstawiciele sowieckich organizacyj gospodarczych przybędą do Warszawy 1 maja. Delegacja przedstawicieli sowieckich organizacyj gospodarczych, po kilkudniowym pobycie w dniu 3 maja rb. uda się do Gdyni w celu zwiedzenia tego miasta i jego urządzeń portowych. Po całodniowym pobycie w Gdyni, delegacja sowiecka w dniu 5 maja, uda się do Poznania, gdzie zwiedzi Targi Międzynarodowe oraz szereg większych wytwórni, a więc zakłady Cegielskiego, Mayn, Lubań oraz Braci Nowakowskich.

Polsko-czechosłowacki kongres w Poznaniu

W czasie trwania Międzynarodowych Targów, a więc w okresie od 30 bm. do 7 maja odbędzie się w Poznaniu szereg zjazdów. Zorganizowany ma być między innemi kongres polsko-czechosłowacki.

Na kongres ten spodziewane jest przybycie do Poznania wybitnych przedstawicieli życia gospodarczego Czechosłowacji. Program obrad przewiduje wygłoszenie szeregu referatów, ilustrujących rozwój wzajemny stosunków gospodarczych obu sąsiadujących państw.

Nie będzie obniżki płac urzędniczych

P. wiceminister skarbu Rożnowski przyjął delegację Stowarzyszenia urzędników państwowych. Delegacja prosiła o wyjaśnienie uporczywych pogłosek w sprawie obniżek płac względnie o opracowywanie przez ministerstwo skarbu nowej ustawy uposażeniowej.

P. wiceminister Rożnowski oświadczył delegacji, że obniżki uposażeń pod jakąkolwiek postacią w chwili obecnej nie są rozważane.

Bez przerwy szykanują Polaków

Rewizja hitlerowska u posła Pieloka

Na posiedzeniu **oleskiego** (Olesno) na Śląsku Opolskim sejmiku powiatowego doszło do **niesłychanego wypadku,** który świadczy dobitnie o tem, że w czasach dzisiejszych istnieje w Niemczech, mimo różnych sprostowań ze stron urzędowych, **uświęcony i oficjalny system szykan wobec mniejszości polskiej w Niemczech.**

W posiedzeniu powyższem wziął również udział **poseł polski, Jakób Pielok. Starosta Strzoda,** zagajając posiedzenie, wygłosił dłuższą mowę, w której podkreślił odniesione zwycięstwo partji narodowo - socjalistycznej. W kolejnym punkcie porządku obrad zaprzysiężono posłów, przyczem starosta, dokonując tego aktu, **zapomniał o pośle polskim! Zwrócenie uwagi staroście przez posła polskiego na ten szczegół ogół posłów niemieckich przyjął ze śmiechem.** „Zaaferowany" starosta uniewinnił się tem, że o pośle polskim faktycznie zapomniał. Po tem „zapomnieniu" przystąpił do zatwierdzenia posła polskiego.

W związku z powyższemi szykanami trzeba podnieść, że przed świętami, **w obecności sołtysa, żandarma oraz około 20 hitlerowców dokonano w zabudowaniach p. Pieloka** rewizji, czyniąc skrzętnie poszukiwania w całem domostwie. P. Pielok podczas rewizji nie był obecny, gdyż sołtys miejscowy **zlecił mu w tym samym czasie załatwienie kupna drzewa w Oleśnie dla potrzeb kościoła.** Rewizja, rzecz oczywista, nie dała żadnych rezultatów.

Wywóz żyta z Polski

Ze względu na przypadające w bieżącym miesiącu święta, na rynkach zbożowych panował zastój, a dopiero pewne ożywienie dało się zaobserwować w tygodniu bieżącym. Na rynku amerykańskim w związku z wahaniami kursu dolara, notowania pszenicy wykazują zwyżkę. Należy zaznaczyć, że Danja wprowadziła reglamentację importu zboża, mąki i paszy przyczem zarządzenie to ma na celu pomoc dla rolnictwa oraz przeciwdziałanie spekulacji dewizowej. W okresie od 6 — 19 kwietnia wyeksportowano z Polski następujące ilości żyta: do Danji 6070 ton, do Holandji 1450 ton, do Finlandji 300 ton, do Beglji 100 ton do Szwecji 50 ton, oraz f. o. b. Szczecin 375 ton.

Ameryka poszukuje dyktatora

Nauka z kryzysu za oceanem

Nie ulega wątpliwości, że oczy całego świata zwrócone są, jeśli o zagadnienia gospodarcze chodzi, na **Stany Zjednoczone Ameryki.** Od kilku lat **kolos amerykański zaczął odsłaniać swoje drewniane nogi,** które drżą, rysują się, pękają. Nie umie i nie może pohamować **wzrostu bezrobocia,** największego na świecie, nie umie wstrzymać **lawinowego pochodu nędzy,** wzmocnić **siły nabywczej mas.** Zawiodła i to zupełnie, **doktryna ekonomiczna, prawidła finansjery,** zawiódł system ożywienia banków, zawiodła odwaga **wielkich koncernów przemysłowych,** zawodzi **wreszcie sam ustrój nawskroś demokratyczny,** oparty na zasadzie ścisłego podziału władz wykonawczej i **ustawodawczej.**

Gdzież źródło tych wszystkich zawodów i czy można to źródło usunąć?

Zagadnienie to posiada obszerną i poważną literaturę w Ameryce. Omówiono je — zdawać się może — wszechstronnie i wyciągnięto **długi szereg wniosków.** Dziś Amerykanie rozumieją już pomyłkę w swym rachunku. Przekonała ich o tem wymowa cyfr. Raty należne Stanom Zjednoczonym z tytułu długów wynosiły w r. 1932 — **280.000.000 dol.** Ale spadek w rocznym wywozie do Europy od r. 1929 wyniósł **cztery razy tyle,** czyli zgórą **1 miljard dolarów.** Dochód narodowy w 1929 obliczano na **84 miljardy dol.** Obecnie spadł on **do 56 miljardów.** Innemi słowy Stany Zjednoczone za **każdy dolar, jaki Europa winna jest Ameryce,** — tracą rocznie w czasie depresji — **100 dolarów.** Wzrost bowiem 1% w rocznym dochodzie ponad obecny poziom oznacza wzrost zgórą dwukrotnie przewyższający **bieżące raty długów wojennych.**

Nie można powiedzieć, by Amerykanie również i z **trudności ustrojowych** nie zdawali sobie sprawy. Już od roku zgórą toczy się żywa dyskusja na temat zmiany ustroju. Niejednokrotnie rzucono też pytanie, czy **Ameryka potrzebuje dyktatora.** Zastanawia się nad niem szereg **poważnych organizacyj,** m. in. Liga Niezależna politycznej pracy. Na ostatniem zebraniu tej ligi w Cleveland **wysunięto** następujące tezy: **wyposażyć prezydenta w taką władzę, która umożliwi mu przeciwdziałanie szybkie i zdecydowane trudnościom ekonomicznym,** wytworzyć ciało doradcze, złożone z najlepszych finansistów, przemysłowców, rolników — jako **radę obrony narodowej.** I dziś z specjalnych pełnomocnictw **korzysta** już częściowo prezydent Roosevelt.

W sprawie ustroju niejednokrotnie zabierał głos obecny prezydent w czasie kampanji wyborczej. Gdy się czytało jego oświadczenia, trudno było oprzeć się wrażeniu, że uczył się ich z **naszej polskiej rzeczywistości, z okresu pomajowego.** Przyjmuje on bowiem, że kryzys przeżywany **nie jest natury tylko materjalnej.** Widzi on i **moralne jego źródła.** Już zresztą w r. 1928 pisał w „Foreign Affairs": „it is the spirit, which masters" — **idzie tylko o ducha, natchnienie,** o ducha **pojednania, zrozumienia powszechnego interesu, a nie ciasnego egoizmu.**

Oby się udało Rooseveltowi przekonać **naród** amerykański o konieczności **zastosowania** tej prawdy i względem innych **narodów!**

Ofiary cywilizacji

Cierpienia zależne od rodzaju pracy

Praca człowieka jest zjawiskiem normalnem i niezbędnem dla *jego zdrowia*. To też człowiek pracował od zarania swego istnienia. Z biegiem lat zmieniały się jednak warunki pracy. Postępy cywilizacji w ostatnich stupięćdziesięciu latach, w okresie szybszego rozwoju przemysłu, skłoniły wielkie masy pracowników fizycznych do *porzucenia pracy na roli i przeniesienia się do fabryk*. Wędrówka ta nie pozostała oczywiście bez wpływu na stan zdrowia tych mas. Cywilizacja *pochłonęła i pochłania wiele ofiar*.

Na robotnika fabrycznego czyha przedewszystkiem *maszyna*, która w razie nieostrożności pracującego może stać się, przez wywołanie urazów mechanicznych, *przyczyną jego kalectwa*, a nierzadko nawet śmierci.

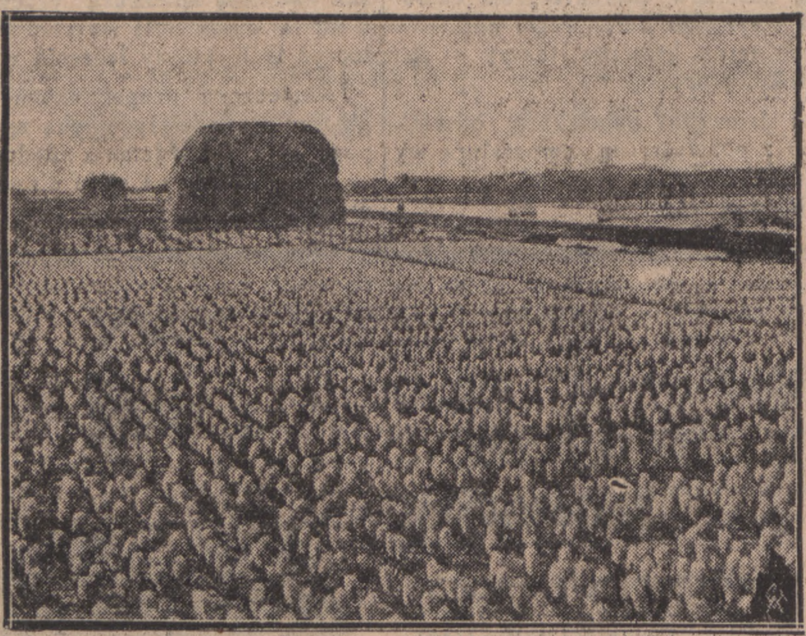
Drugą kategorją czynników wywierających ujemny wpływ na zdrowie pracowników fabrycznych są *cierpienia*, związane z rodzajem samej pracy. Np. ludzie pracujący w pozycji stojącej chorują często na *żylaki i wrzody podudzia*. U robotników młodocianych, stojących w czasie pracy, przychodzi z biegiem czasu do charakterystycznego skrzywienia nóg. Tragarze dźwigający wielkie ciężary, cierpią często na *przepuklinę i zniekształcenie kości* (skrzywienie kręgosłupa). Skrzywienie kręgosłupa spotyka się również dość często u *szewców*. Wydmuchiwanie w hutach usposobia do *rozedmy płuc*. U robotnika, opierającego się w czasie pracy na łokciach może przyjść z biegiem czasu do *niedowładu rąk*.

Również zmysły pracujących narażone są w czasie pracy na *szkodliwe wpływy*. Silne *dźwięki powodują głuchotę*. Nieprawidłowe oświetlenie warsztatu, jeśli jest za słabe, nuży wzrok i osłabia go, jeżeli jest za silne, *drażni oczy, wywołuje ich zapalenie*. Światło obfitujące w promienie pozafiołkowe, np. światło powstające przy spawaniu metali, *prowadzi do ślepoty*. Ujemnie wpływa również na zdrowie pracujących lekkie i stałe drżenie jakiemu podlegają np. *robotnice w przędzalniach* i tkalniach, krawczynie, szyjące na nożnych maszynach. Zapadają one często na choroby kobiece, oraz wykazują wielką ilość poronień i przedwczesnych porodów. Rolę czynnika chorobotwórczego może odegrać powietrze w fabryce, czy warsztacie.

Osobny rozdział wśród przyczyn chorób wielkich rzesz robotniczych stanowią *trucizny chemiczne*. Do najważniejszych z pośród nich należą mające zastosowanie w przemyśle fosfór, ołów, rtęć, arsen, chrom, dalej kwasy, zasady i t. d. Niektóre gałęzie przemysłu zmuszają robotników do stykania się z surowcami, które nierzadko zakażone są groźnemi dla człowieka *bakterjami*. Zachodzi to często *w przemyśle garbarskim, dalej u rzeźników, gospodarzy wiejskich, pracowników weterynaryjnych*, którzy zapadają, na szczęście rzadko, na wągLik i nosaciznę.

Praca fabryczna w dobie dzisiejszej może wywierać ujemny wpływ na zdrowie ludności. *Może, ale nie musi*. W rękach ludzi, którzy są twórcami dzisiejszej cywilizacji leżą bowiem *środki zaradcze*.

Z kwiecistej Holandji

Jak wiadomo jedną z głównych podstaw gospodarstwa holenderskiego stanowi hodowla kwiatów. Na zdjęciu naszem widzimy jedno z olbrzymich pól w pobliżu Haarlemu, obsiane tulipanami, hyacentami i narcyzami.

Kłopoty finansowe Poli Negri

Pola Negri przed odjazdem do Europy załatwiła po wielu kłopotliwych pertraktacjach zatarg swój z władzami podatkowemi i zapłaciła dodatkowo na żądanie tychże *70.000 dolarów* tytułem podatku dochodowego. Pola Negri zapłacić musiała również *20.000 dolarów odszkodowania* pewnemu koncernowi filmowemu we Francji za zerwanie z nim umowy. Powodem zerwania było żądanie firmy, aby Pola Negri występowała w roli wymagającej zbytniego obnażania kształtów.

Greta Garbo w Szwecji

Znana gwiazda filmowa, Szwedka z pochodzenia, Greta Garbo, zamierza wybudować na jednej z malowniczych wysp w okolicach Stockholmu swą letnią rezydencję. Miejscem, które wybrała Greta Garbo, jest wyspa Toroe, położona na otwartem morzu, oddalona o godzinę drogi koleją od Stockholmu. Greta Garbo znajduje się obecnie w drodze do Kalifornji, ale zamierza wkrótce powrócić do kraju ojczystego.

Auto zwyciężyło

Zeppelin na szynach

Pomiędzy Berlinem a Hamburgiem, jak wiadomo kursuje od niedawna „latający pociąg t. zw. zeppelin na szynach. Przed kilkoma dniami jeden z automobilistów niemieckich podjął się osiągnąć rekordową szybkość „latającego pociągu" na zwykłej normalnej drodze. Samochód marki Mercedes-Benz wyjechał z Berlina w rannych godzinach i przebył przestrzeń Berlin — Hamburg w dwie godziny, jedna minuta, 33 sek tj. o 15 *minut szybciej aniżeli „latający pociąg"*.

Trasa, która wynosi 260 klm. została przebyta zatem z przeciętną szybkością 130 klm. a na niektórych odcinkach tempo jazdy dochodziło do 190 km. Cała droga z Berlina do Hamburga była obsadzona przez szturmówki hitlerowskie, pilnujące by prawa strona była wolna dla pędzącego auta.

Małżeństwa urodzenia i zgony

w okresie trzech miesięcy

Jak wynika z ostatnich danych G. U. S., w IV kwartale roku ubiegłego zarejestrowano w Polsce **79.914 małżeństw, 230.570 urodzeń** żywych, oraz 128.715 zgonów, w tem 35.545 zgonów niemowląt. Przyrost naturalny w tym okresie wyniósł 101.855 osób. Przeciętnie na 1000 mieszkańców przypada 9,7 małżeństwa, 28,1 urodzeń żywych i 15,7 zgonów. Przyrost naturalny na 1000 osób wynosi przeciętnie 12,4.

Z ogólnej liczby **małżeństw 30.281** przypada na województwa centralne, 23.818 na południowe, 13,142 na wschodnie, oraz **12.673 na zachodnie**.

Wstrząsający dramat uczennicy

Trędowaty kostjum gejszy

W jednej z zamożnych rodzin w zachodniej dzielnicy Berlina rozegrał się cichy acz *wstrząsający dramat*, którego bohaterką i ofiarą była 18-letnia Elza B., uczenica gimnazjum.

Elza wybierała się na *prywatny bal kostjumowy*. Nic dziwnego, że zdobycie odpowiedniego kostjumu dla powabnej i smukłej brunetki, było kwestją nader poważną. Po długich poszukiwaniach wybór jej padł na kompletny strój gejszy, świetnie utrzymany w jednej *z pierwszorzędnych berlińskich wypożyczalni kostjumów*. Ambicja młodej panny została mile połechtaną podziwem, jaki wyrażano pod adresem pięknej toalety i niemniej pięknej jej posiadaczki. *Krótkie i złowrogie były jednak chwile upojenia*.

Wróciwszy do normalnego trybu życia, Elza zauważyła drobne *plamki na ramieniu*, którym zresztą nie przypisywała początkowo znaczenia. Gdy jednak kremy i inne środki domowe nie dały pożądanego rezultatu, udała się po poradę do lekarza. Zbadawszy dokładnie pacjentkę, lekarz po krótkim wahaniu zdobył się na tyleż stanowczy, co niezwykły krok. Nie tracąc chwili czasu, wpakował *oniemiałą ze zdziwienia p. Elzę do taksówki* i odwiózł ją do znajdującej się pod Berlinem stacji obserwacyjnej dla *osób dotkniętych trądem*. Trudno wyobrazić sobie rozpacz rodziców po otrzymaniu urzędowej wiadomości, że córkę ich izolowano na *okres 6-cio tygodniowy* w celu definitywnego ustalenia zarażenia trądem. Gdy upłynął termin izolacji, chorą odstawiono do *osiedla trędowatych*, znajdującego się pod Rossiten *w Zachodnich Prusach*.

Nieszczęsny kostjum wraz z innemi przedmiotami, należącemi do p. Elzy został *spalony*. Zdołano ustalić że tragiczny kostjum maskaradowy należał do *pewnej aktorki, Chinki*, która opuszczając Berlin wyzbyła się *swej garderoby*. Z chorej widocznie na *trąd Chinki* zarazki przeniosły *się na kimono*, którą to drogą przedostały się do krwi nieszczęśliwej ofiary.

WITALIS MILANOWSKI.

Ku brzegom Afryki

(Od własnego korespondenta z pokładu „Polonji").

Casablanca.

Jest noc, ciepła noc południowa. Ocean i statek i powietrze pogrążone są w głębokim śnie. Wokoło rozlega się przytłumione sapanie maszyn „Polonji", głuchy warkot śruby okrętowej i monotonny plusk wody. Czasem donośniej zaszumi fala rozcięta stalową piersią „Polonji", spiętrzy się, założy spieniony grzbiet i zniknie. Migoce na wodzie srebrzysta droga księżycowa i blade odbicie gwiazd. Cień chmur i statku pełzną po drżącej powierzchni oceanu, za niemi sunie czarny wąż dymu buchający z kominów okrętu; dopędza, łączą się, tworząc dziwaczne koszmary, które nikną, to się znów zjawiają coraz bardziej pokraczne i fantastyczne.

Na horyzoncie błysnęła latarnia morska a w ślad za nią tysiące malutkich światełek. **To Cassablanca — perła francuskiego Marokka.**

Obudziła się bryza poranna. Wpierw słychać było coś, jakby ciche westchnienie, potem jeszcze jedno, później silniejsze i dłuższe. Wreszcie drgnęło powietrze lekko, jakby poruszone skrzydłami setek niewidzialnych motyli, w końcu fałdować się zaczęła twarz oceanu. Wokoło rozległy się tajemnicze szepty. Owionął nas zapach lądu, zmieszany z aromatem morza i wilgoci. Dniało.

Na mostku widać białe czapki oficerów służbowych i nieruchomą postać sternika przy kole. Zawibrowały w powietrzu dzwonki telegrafów maszynowych i w ślad za niemi padł okrzyk: **„Rzucić prawą kotwicę!"** Rumot, brzęk łańcucha wybiegającego z kluzy z szaloną szybkością, bluznęła woda i potem znowu zapanowała cisza. Kotwica legła na dnie, trzymając „Polonię" na uwięzi cztery mile od brzegu. Musimy poczekać i dopiero o siódmej z przypływem wejdziemy do portu.

Wschód słońca był krótki, **lecz wspaniały.** Wielekroć już podziwiałem ów magiczny fenomen **momentalnego przejścia nocy w dzień** i zawsze z coraz to większym zachwytem.

Wpierw różowy opar, wiszący cienką warstwą nad lądem, przymglił światełka miasta, później brzeg zabarwił się ciemnokrwawemi barwami, tak żywemi, jakby wszystka krew która w ciągu wieków wsączyła się w głąb ziemi afrykańskiej, wystąpiła na powierzchnię. **Niebo pokryło się** kaskadą kolorów czerwonych, wyżej pomarańczowych, pomarańczowo-żółtych, seledynowych i jasno-błękitnych.

Uniosła się nad miastem złota kula słońca i zniknęły purpurowe odblaski, jak **znikają złe chwile w życiu człowieka, jak ucieka rozpacz rozproszona przyjaznym podmuchem losu,** jak ulatuje nienawiść, kiedy miłość zajaśnieje na widnokręgu naszego świata.

Złoci się ocean lazurowy i niebo błękitne, a między niem: **lśni Casablanca.**

Przeszłość Casablanki jest **równie tajemnicza, jak i całej Afryki.** W czasach starożytnych wznosiło się tu miasto Anfa, której założenie jedni przypisują Fenicjanom, inni Rzymianom, a wielu Berberom. Pierwszy okres jej dziejów jest mało znany dopiero kronikarze muzułmańscy podają, że w XIII wieku Anfą zawładnął sułtan **Abu Jussef.** Z czasem, wyzwoliwszy się z pod władzy sułtana, Anfa przekształciła się w **republikę korsarską,** jedną z najgroźniejszych na wybrzeżu afrykańskiem. Piraci zapuszczali się do Portugalji, Hiszpanji, a nawet Francji i Anglji. Wreszcie, po zuchwałym ataku korsarzy na Lizbonę, infant Don Ferdynad, uzbroił flotę, liczącą pięćdziesiąt okrętów i **dziesięć tysięcy ludzi,** wyruszył ku brzegom Marokka i po długiem oblężeniu i krwawych walkach zdobył Anfe i **zburzył doszczętnie w roku 1485.** Sto lat później na ruinach Anfy portugalczycy zbudowali miasto, nadając mu nazwę Casa Branca. Lecz bezustanne powstania i napady zbrojnych plemion arabskich, później trzęsienie ziemi, zmusiły Portugalczyków do wycofania się **na zawsze z tej prowincji.** Z kolei losu, następnym władcą Anfy - Casa Branca, został szeik Sidi Mohammed Ben Add Allah, który zaludnił opuszczone osiedle koczowniczemi plemionami z okolic Haha i Meknesu — i miasto to nazwał Białym Domem — Dar El Beida — które Hiszpanie przemianowali na Casablanca.

Gdy tylko „Polonia" dobiła do nadbrzeża, odrazu przekupnie arabscy przypuścili **atak na statek.** Lecz kapitan zabronił im wstępu na okręt, wychodząc widocznie z założenia, że niebezpiecznie jest mieć na pokładzie **potomków najgroźniejszych piratów.** Wcale się nie obrazili. Mektub! (Tak było zapisane w księdze losu) i rozłożyli swoje **przenośne sklepy na** molo, po obu stronach schodni. Było tam wszystko. Dywany, skórzane poduszki, portfele ze skóry wielbłądziej, torebki damskie, pantofle rodzaju żeńskiego i męskiego złotem i srebrem haftowane, sztylety, misy arabskie, albumy, fotografje meczetów i kobiet skąpo ubranych, bransoletki, żółwie, małpy itd.

Wyszedłem na zwiedzenie miasta. Przy

Zdecydowana odprawa

21 prezesów z powiatu brodnickiego potępia szkodnictwo i demagogię

Na skandaliczny atak partyjny, jaki przed miesiącem przypuścili znani ze swoich odśrodkowych wystąpień działacze z pod znaku Stronnictwa Narodowego do zasłużonej i czołowej instytucji rolniczej, **Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego** — rolnictwo pomorskie **odpowiedziało i w dalszym ciągu odpowiada zdecydowanym protestem.** Zarówno potępiło ten atak jak i jego plon **demagogiczny** — opanowanie głównego zarządu PTR. przez **przedstawicieli partyjnego kierunku,** tego kierunku, który nietylko w obronie rolnictwa **nic pozytywnego nie uczynił,** lecz w ślepej zaciekłości nie waha się **zwalczać na każdym kroku pracy państwowej i pracy rządu polskiego.** Cały szereg powiatowych zebrań rolniczych na Pomorzu otwarcie wystąpił przeciwko temu szkodnictwu i **odsunął się zdecydowanie od warcholskiej akcji.**

Po uchwałach rolników z **powiatu toruńskiego, grudziądzkiego, morskiego, sępoleńskiego** i innych zabrali głos w sprawie skandalicznego zajścia w PTR. **rolnicy powiatu brodnickiego.** Dnia 24 bm. odbyło się w Brodnicy zebranie prezesów kółek rolniczych z całego **powiatu brodnickiego.** Zebranie to obfitowało w niezwykle **charakterystyczne momenty obrazując dokładnie, jakiemi drogami działają ci, którzy za teren swej szkodliwej roboty partyjnej obrali sobie w tak trudnych dziś czasach gospodarczych organizacje rolnicze!**

Na zebraniu tem zgromadziło się 31 prezesów kółek rolniczych. Przewodniczył zebraniu prezes powiatowy **Ks. proboszcz** Dembiński. Rej „partyjny" starała się wodzić **przyboczna asysta: wiceprezes powiatowy p. Alojzy Dulski oraz inż. Komar,** zawieszony **ostatnio na stanowisku kierownika Szkoły Rolniczej w Brodnicy.** Po referacie p. Dulskiego zebrani zaczęli się domagać rozpatrzenia **sprawy głośnego zebrania PTR. w Toruniu w dn. 23 marca br.,** a jednocześnie kilku z zebranych zgłosiło **dwie rezolucje.**

Przewodniczący ks. proboszcz Dembiński **odmówił poddania tych rezolucyj pod głosowanie.** To postanowienie wywołało burzę **protestów i namiętną polemikę.** Wreszcie przewodniczący zgodził się na głosowanie. Na 31 zebranych w głosowaniu imiennem, oświadczyło się za **głosowaniem nad rezolucjami 18 prezesów.**

Nie koniec jednak na tem. Gdy te figielki formalne zawiodły, gdy mimo, że ci właśnie, którzy patronują tej robocie partyjnej jaką na zjeździe toruńskim puszczono w ruch, zawiedli się na swojej kalkulacji głosowania imiennego, rozpoczęli intrygi od początku, na inny sposób. **P. wiceprezes Dulski** popisał się **„krasomówczo-partyjnem przemówieniem, coś zgorączkowanie i bez sensu** opowiadał w stylu znanych gołosłownych opowiastek, a nawet nie zawahał się na **skierowanie pod adresem zebranych prezesów różnych insynuacyj.** W końcu mówca zażądał **głosowania tajnego.**

Wynik był również druzgocący, a nawet gorszy dla prezydjum. W głosowaniu tajnem na **31 zebranych 20 opowiedziało się za poddaniem pod głosowanie obu rezolucyj.** Po tym wyniku przewodniczący, ks. prob. Dembiński opuścił zebranie. Miejsce jego zajął p. Dulski i zaczął na nowo **popisywać się swoją opozycją** nietylko **„programową", lecz i w stosunku do zgromadzonych i do wyniku głosowania.** Oto do głosowania nad rezolucjami **nie chciał dopuścić zasłaniając się jakiemiś nieuchwytnemi przepisami „statutowemi".**

Ta niezręcznie odegrana **komedyjka partyjna** wyczerpała wreszcie **cierpliwość zebranych.** 21 prezesów kółek rolniczych postanowiło położyć kres tej **podstępnej akcji i wobec wyraźnego sabotażu podpisało dwie rezolucje:** jedną zasadniczą w sprawie PTR., drugą skierowaną przeciwko osobie p. Alojzego Dulskiego. W tej drugiej rezolucji kategorycznie **wyrażono p. Dulskiemu votum nieufności.**

Te metody partyjne narażają w pierwszym rzędzie na **kompromitacje tych,** którzy **w rękach partji** i nieobliczalnych przywódców są narzędziami walki **nietylko z rolnictwem pomorskiem, lecz i pracą twórczą, dla dobra państwa i społeczeństwa.** Zresztą na kompromitacji się **nie kończy:** żywe „narzędzia" partyjne kończą również zasłużenie swoje godności, do **których nie dorośli** i które uważają za odskocznię do **swych kretych i podstępnych działań.** Przykład p. wiceprezesa Dulskiego jest obrazkiem poglądowym.

Rezolucje, które podpisało **21 prezesów kółek rolniczych pow. brodnickiego brzmią jak następuje:**

Rolnicy nie będą współpracowali z tymi, którzy im szkodzą

My Prezesi Kółek Rolniczych P. T. R. powiatu brodnickiego zebrani w dniu 24 kwietnia 1933 r. w Brodnicy powodowani **głęboką troską o dalszy rozwój PTR. i należyty kierunek jego pracy, uchwalamy, co następuje:**

1) Potępiamy **zdecydowanie i surowo użycie tak zasłużonej organizacji rolniczej, jaką jest P. T. R. za teren do rozgrywek partyjnych i do walki z rządem Rzeczypospolitej.**

2) Piętnujemy jako **szkodników sprawy rolniczej tych wszystkich, którzy dla celów ubocznych nie zawahali się sprowadzić zasłużonej organizacji PTR. z linji pracy zawodowo-gospodarczych w dziedzinę walk partyjnych.**

3) Stwierdzamy, że tylko w **ścisłej współpracy z obecnym Rządem** widzimy możliwość skutecznego przezwyciężenia **trudności, piętrzących się przed rolnictwem.**

4) Aż do czasu zupełnego wyjaśnienia sytuacji **uchylamy się od współpracy z zarządem głównym PTR. w Toruniu.** W związku z tem uważamy za konieczne **wyodrębnienie się kółek rolniczych powiatu brodnickiego w samodzielne Powiatowe Towarzystwo Rolnicze z siedzibą w Brodnicy** przyczem postanawiamy wstrzymać się **z wpłaceniem wszystkich składek zaległych i bieżących do Zarządu Wojewódzkiego P. T. R. w Toruniu.**

5) Uważamy za konieczne z uwagi na ciężkie położenie rolnictwa wystąpić na **Walne Zgromadzenie Powiatowe PTR.** o **zniżenie składek członkowskich do wysokości 4 gr. z morgi** oraz o wystąpienie **z prośbą do Pana Wojewody Pomorskiego o udzielenie części zapomóg rządowych, przeznaczonych dla PTR. na cele tut. Powiatowego Towarzystwa Rolniczego na wzmożenie pracy fachowo-gospodarczej tutejszych Kółek Rolniczych.**

Potępienie intrygi

p. Dulski nadużył zaufania PTR

My Prezesi Kółek Rolniczych P. T. R. zebrani w dniu 24 kwietnia 1933 roku w Hotelu Polskim na zebraniu prezesów Kółek Rolniczych PTR. powiatu brodnickiego **w liczbie 21, reprezentujący ogół kółek rolniczych powiatu brodnickiego stwierdzamy, że p. Alojzy Dulski, wiceprezes Zarządu Powiatowego w Brodnicy, nadużył zaufania P. T. R.** powiatu **brodnickiego przez to, że wbrew intencjom ogółu rolników w niem zrzeszonych** oraz **wbrew woli prezesów tutejszych Kółek Rolniczych przyczynił się do załamania się dotychczasowej linji bezpartyjnej pracy gospodarczej, jaką PTR. od początku swego istnienia zachowało.** P. Alojzy Dulski pozatem jako członek Komisji Rzeczoznawców przy tut. Urzędzie Skarbowym **proponował i uchwalił w roku 1932 normy podatkowe dla drobnego rolnictwa wyższe od poprzednich, krzywdząc przez to przeważającą liczbę członków tutejszych kółek rolniczych PTR.**

Wobec stwierdzonego temi wypadkami niewłaściwego zastępowania interesów rolnictwa zrzeszonego w P. T. R. przez p. Alojzego Dulskiego — my prezesowie Kółek Rolniczych PTR. powiatu brodnickiego wyrażamy mu **kategorycznie votum nieufności** jako wiceprezesowi PTR. powiatu brodnickiego oraz domagamy się **natychmiastowego złożenia przez p. Alojzego Dulskiego urzędu wiceprezesa powiatowego P. T. R.**

Na straży idei Komendanta

stoi brać legjonowa w Tczewie

W salach świetlicy Kolejowego Przysp. Wojsk. w Tczewie odbyło się święcone Związku Legjonistów oddziału Tczew — Gdańsk.

Do stołów zasiedli przedstawiciele władz wojska, organizacyj p. w. oraz społeczno-kulturalnych i b. licznie zgromadzona brać legjonowa z Tczewa, Gdańska i z Gdyni.

Uroczystość zaszczycili swoją obecnością **generalny komisarz Rzeczypospolitej w Gdańsku p. minister Papee, p. minister Stamierowski z małżonką, p. starosta tczewski Muchniewski z małżonką, p. starosta starogardzki Weiss z małżonką, p. pułk. Mielżyński, inspektor Muszkiet Królikowski, p. inspektor Kurnatowski, zast. dow. garnizonu mjr. Hajzik, nacz. Sądu Grodzkiego Kolasiński, p. pułkownik Rezmer, p. naczelnik Kwiatkowski, radca Głoski.**

Wśród gości zauważyliśmy p. insp. Straży Granicznej Okólskiego, insp. Tarnowicza, sek. BBWR. Mazura, komendanta P. P. Szyszkiewicza wicestarostę p. Piwnickiego, nacz. Stacji p. Mateję, inż. Lambora, por. Iwickiego, prof. Dohnala, wiceprezesa zarządu Okręgowego Zw. Legjonistów ob. Briefa, prezesa PTR. p. Skarżyńskiego p. Łubieńskiego i wiele osób z Gdańska specjalnie na tę uroczystość przybyłych.

Obecnych gości przywitał prezes oddziału Zw. Legjonistów Gdańsk — Tczew ob. Włosek, który jednocześnie przy okazji święconego złożył życzenia.

W czasie uroczystości przemawiali p. minister Stamierowski, p. starosta Muchniewski, p. naczelnik Kwiatkowski, pan pułkownik Midzyński, pan inspektor Królikowski, pan Brief, redaktor Kruszewski, p. insp. Tarnowicz, w im. policji p. komisarz Biel, p. Mazur, w imieniu BBWR. p. mjr. Hajzik, p. wicestarosta Piwnicki.

Pan wojewoda pomorski Kirtiklis i prezes zarządu Okr. Zw. Legjonistów mgr Schab nadesłali telegramy z życzeniami, które odczytał ob. Włosek.

Wszyscy mówcy podkreślali znaczenie i trwałość ideologji Marszałka Józefa Piłsudskiego i stworzonych przez niego Legjonów, podkreślając, że **idea Marszałka zrodzona jeszcze w latach niewoli, jako bezpośrednia spadkobierczyni wszystkich powstań narodowych nie tylko przetrwała po przez Legjony do dnia dzisiejszego, ale wśród obecnego społeczeństwa coraz szersze zatacza kręgi, wlewając otuchę i wiarę w mocarstwowe posłannictwo Polski.**

Nadmienić wypada, że uroczystość ta była pierwszem oficjalnem wystąpieniem tutejszego oddziału Zw. Legjonistów i nawiązaniem bezpośredniego kontaktu z **społeczeństwem** wykazała jak wielką **sympatją** cieszy się wśród patrjotycznego społeczeństwa nadgranicznego powiatu Związek Legjonistów.

trapie opadli mnie handlarze. Chcąc im zrobić przyjemność, pytam o ocenę dywanika.

— **Sto pięćdziesiąt franków** — pada flegmatyczna odpowiedź.

— Co? Za taką tandetę tak drogo cenisz? — Odwracam się i idę.

— **A wiele dasz?** (Arabowie do wszystkich zwracają się przez ty).

— Dziesięć franków.

Na moją propozycję Arab obraził się. Zwinął dywanik z widocznie udanym gniewem i obojętnie patrzy w innym kierunku. Nie, to nie. Gdy nicpoń zobaczył, że zupełnie na serjo odchodzę, biegnie za mną i woła:

— Tobie oddam za sto franków. Niech stracę na początek...

— Widzę, żeś naprawdę upadł na głowę. Dziesięć franków, ani sentyma więcej!

Rozwija dywanik, podsuwa mi pod oczy i blaguje wiele wlezie. Dowiedziałem się, że wykonany jest własnoręcznie przez urocze **mieszkanki haremu jakiegoś Mulay Hassana itd.** Wreszcie po długich targach, w czasie których rozwinął cały talent kupiecki i kwiecisty styl wschodni, kupiłem dywanik dla odczepnego za **dwadzieścia franków.**

Właściwy rozwój Casablanki, jako portu atlantyckiego i centrum handlowego Marokka, datuje się dopiero od czasów protektoratu francuskiego (rok 1907). Dar El Reida, niedawno małe i brudne osiedle arabskie, przemieniło się w ciągu kilkunastu lat w przepiękne miasto, liczące sto dwadzieścia tysięcy mieszkańców. Casablanca **ma wiele wspólnych cech z Gdynią — jest jej starszą siostrą.** Sam port nie stanął jeszcze na **szczeblu rozwoju portu gdyńskiego,** natomiast miasto jest bardziej rozbudowane.

Casablanca składa się z trzech różnych dzielnic: europejskiej, staro-arabskiej i nowo-arabskiej.

Wchodzę na bulwar 4-go pułku Zuawów. Szerokie, asfaltowe jezdnie, szereg palm, meczet, kilka kobiet zawoalowanych, dalej gmachy w stylu maurytańskim, jeden piękniejszy od drugiego, obok walące się rudery, auta, limuzyny, przedpotopowe pojazdy, Arabowie na obładowanych osłach, Europejczycy dumni i strojni, czarne, przepaściste oczy Arabek i beztroski śmiech obdartych wyrostków — wszystko to tworzy całość malowniczą i najlepiej charakteryzuje ten **kraj słońca,** kraj kontrastów i niespodzianek — kraj, gdzie można żyć bez pieniędzy, lub szybko zrobić majątek, gdzie można kochać **do szaleństwa** i bez przyczyny **dostać nożem w plecy.**

Lotnicy polscy przebojem zdobyli sobie uznanie całej Bułgarji

Z dwóch kolejnych numerów półoficjalnego organu bułgarskiego ministerstwa spraw zagranicznych „La Bulgarie" dowadujemy się, że wizyta lotników polskich w Sofji stanowiła dla całej niemal Bułgarji **wydarzenie pierwszorzędnej wagi.** Artykuły utrzymane są w tonie aż żenującego entuzjazmu. Autorzy podkreślają przedewszystkiem fakt niezwykły, iż na odległe od stolicy lotnisko wybrało się ponad **30.000 osób,** co na stosunki bułgarskie jest wypadkiem niespotykanym. Uruchomiono specjalne pociągi, samochody i nawet wozy, ażeby sprostać wymaganiom publiczności. Najwyższe tony zachwytu odnoszą się do por. **Orłowskiego,** który zdumiał i zaimponował swą **akrobacją lotniczą,** ale znawcy podkreślają przedewszystkiem **skończoną doskonałość fabrykacyjną materjału lotniczego.**

W artykule wstępnym „La Bulgarie" po podkreśleniu wiekowej przyjaźni polsko-bułgarskiej znajdujemy omówienie „niezwykłego sukcesu przemysłu lotniczego, który dziś jest w stanie sprostać **wszelkim potrzebom lotnictwa polskiego i dostarczyć potężnych i solidnych aparatów,** dających pełne bezpieczeństwo i roznoszących sławę imienia polskiego od Bałtyku do morza Egejskiego.

Przy tej sposobności komplementa zbiera linja lotnicza „Lot", która — jak wiadomo — eksploatuje szlak powietrzny Warszawa — Bukareszt — Sofja — Saloniki ku całkowitemu zadowoleniu ludności czterech państw i sprawia, że „dzięki wspaniałym i pięknym aparatom polskim droga z Sofji do Warszawy drogą powietrzną trwa krócej, aniżeli podróż koleją z Sofji do Warny.

Pomorze na froncie państwowym

Zgromadzenia poselskie BBWR

W dalszym ciągu donoszą nam o wiecach poselskich BBWR. **W Lubawie na wiecu B. B. W. R. przemawiał p poseł Rakowski.** Zebranie zagaił p. prezes **Komassa,** poczem prawie w trzygodzinnem przemówieniu przerywanem kilkakrotnie oklaskami, poseł Rakowski przedstawił rzeczowo ostatnie prace ustawodawcze podkreślając jednocześnie twórczą pracę Bloku i destrukcyjną robotę opozycji w Sejmie przy omawianiu najistotniejszych zagadnień państwowych. Po przemówieniu rozwinęła się dyskusja, w czasie której wyjaśnień udzielał p poseł Rakowski. Drugie z kolei przemówienie wygłosił **p. Łukasik,** odczytując w końcu następującą rezolucję, którą zebrani przyjęli jednogłośnie.

Mieszkańcy miasta Lubawy i okolicy zgromadzeni na wiecu poselskim BBWR. w Lubawie dnia 23 kwietnia 1933 r. w liczbie około **800 osób** po wysłuchaniu sprawozdania p. posła Rakowskiego z działalności klubu parlamentarnego BBWR. **wyrażają swoje pełne zaufanie do Rządu oraz do Kierownictwa Bezpartyjnego Bloku z p. prezesem Sławkiem na czele. Zebrani witają z uznaniem każdy nowy krok Rządu w kierunku obniżenia niesprawiedliwie wygórowanych cen kartelowych,** jednak dotychczasowe rezultaty tej akcji uważają za niewystarczające. Liczna rzesza osadników anulacyjnych pow. lubawskiego nieobjętych ulgowemi ustawami odnoszącemi się do innych kategoryj osadników, zwraca się z gorącą prośbą do Rządu i Bezpartyjnego Bloku o przyjście jej z pomocą. Wobec stale wzmagających się ataków germańskiego imperjalizmu na całość granic Rzplitej oraz okropnego prześladowania naszych braci jęczących pod uciskiem barbarzyńskich hitlerowców Bezpartyjny Blok **wzywa całe społeczeństwo do jednolitego frontu przeciwko Niemcom** Wszyscy razem, zgodnie, **ramię przy ramieniu w jednej potężnej armji pod Wodzą Marszałka Piłsudskiego, który jeden jedyny może skupić naokoło siebie cały naród i poprowadzić go do zwycięstwa** zarówno na polu walki orężnej jak i na polu walki **gospodarczej,** W końcu zebrani uważają, **szybkie rozpoczęcie budowy odcinka kolei żelaznej Rakowice—Jamielnik** za jedno z **najważniejszych zagadnień państwowych** na terenie pow. lubawskiego i całego pogranicza mazurskiego.

Osadnicy w szeregu

Również w niedzielę odbył się wiec osadniczy**Kęsowie pod Tucholą** przy udziale **posła Jakowickiego.** W dyskusji nad przemówieniem przemawiali pp. **Wojciech Pryll i Józef Pujanek** prezes Związku Drobnych Rolników i Osadników. Piękne przemówienie prezesa Pujanka nacechowane gorącym patrjotyzmem było odpowiedzią na bezczelne pismo, jakie były osadnik niemiecki z Kęsowa wysłał do obecnego właściciela osady p. Krajeckiego (o czem donosiliśmy w jednym z poprzednich numerów). Przemówienie p. Pujanka przyjęli zebrani gorącemi oklaskami, uchwalając odpowiednie rezolucje.

Akademja poselska w Sępolnie

Na akademji poselskiej w Sępolnie przemawiali pp. **posłowie Serożyński, Łaguna i Tołpycho.** Wiec zagaił wiceprezes p. Rochoń, witając p. starostę Ornassa pp. posłów, oraz licznie zebranych członków i sympatyków B. B. W. R. Mówcy omówili sprawy **budżetowe,** sprawy **finansowo rolne, ubezpieczenia społeczne zaległości w Kasach Chorych,** sprawy urzędów rozjemczych, obniżki procentów od długoterminowych pożyczek, sprawę osadnictwa **prywatnego i rządowego, kwestje Funduszu Pracy, zagadnienia kartelowe td.** W dyskusji nad referatami m. i. zabierał głos p. **szambelan Prądzyński** nawołując do wytężonej współpracy z Rządem, wiceprezes p. **Jan Daroń z Kamienia,** piętnując te czynniki, które usiłują wprowadzić do organizacji gospodarczej jaką jest PTR. partyjnictwo i politykę **osadnik Połczyński i inni.** z

Po kilkugodzinnych obradach p. Rochoń zamknął zebranie wznosząc okrzyk na **cześć Rzeczypospolitej, p. Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego.**

Z Brodnicy

Na wiecu BBWR. **w Brodnicy zebrało się około 700 osób,** którzy z zainteresowaniem wysłuchali referatów **pp. senatora Wiechowicza, posła Poniatowskiego i posła Pacholczyka,** Szczególnie gorąco przyjęli zebrani przemówienie posła Pacholczyka darząc go rzęsistemi oklaskami.

Wiec w Nowemmieście

W Nowemmieście zebrało się na zgromadzeniu BBWR. około **500 osób** z p. starostą wicestarostą, inspektorem i burmistrzem na czele. Po przemówieniu **p.** prezesa Komassy, który napiętnował metody walki politycznej miejscowej prasy, zabrał głos p. poseł Rakowski i p. Łukasik W końcu zebrani uchwalili te same rezolucje co i na wiecu w Lubawie.

Manifestacja w Tucholi

Tuchola manifestuje na rzecz Rządu i BBWR

W Tucholi przemówienie wygłosili **p. poseł Jakowicki i p. poseł Pastuszyński,** zapoznając zebranych z najaktualniejszemi sprawami politycznemi i gospodarczemi. Po dyskusji zebrani uchwalili rezolucje **wyrażając pełne zaufanie dla poczynań Rządu i działalności parlamentarnej Klubu BBWR, oraz głęboką wiarę, że ostróżna ale przemyślana i zdecydowana polityka Rządu wyprowadzi Państwo własnemi siłami z kryzysu światowego na wyżyny** największej potęgi tak gospodarczej **jak i kulturalnej na całym Wschodzie Europy.** Obserwując **działalność** opozycyj tak na terenie parlamentarnym jak i społecznym, zebrani stwierdzają, że praca ta ma swoje źródło w nienawści do Rządu, którą jako wysoce szkodliwą dla interesów Państwa zwlaszcza w dobie dzisiejszej **z oburzeniem piętnują.** W końcu zebrani oświadczają, że **obłąkana polityka rewizjonistyczna hitleryzmu znajdzie zawsze cały naród polski gotowy do odparcia najazdu na nasze granice zachodnie.**

Wielkopolska w szeregu BBWR

18 manifestacyj w obronie ziemi polskiej

Na terenie województwa poznańskiego odbyły się w ciągu ub. niedzieli liczne wiece, na których posłowie i senatorowie BBWR. omawiali całokształt prac ustawodawczych ostatniej sesji parlamentarnej pod kątem widzenia *planowej akcji rządu w walce z kryzysem gospodarczym i bezrobociem.* Równocześnie wiece te miały charakter potężnych manifestacyj społeczeństwa ziem zachodnich *przeciwko rewizjonistycznej polityce Niemiec.*

Na podstawie dotychczas otrzymanych wiadomości wiece odbyły się w następujących miejscowościach:

W Poznaniu w szczelnie wypełnionej sali wielkiego kina „Metropolis" (przew. inż. Waliszewski, przemawiali posłowie: dr. Zdzisław Stroński, dr. Jeszke i Władysław Wojtowicz) w Dopiewie przy udziale 500 osób (przemawiał poseł W. Wojtowicz), w Zegrzu przy udziale około 200 osób (przemawiał dr. Z. Stroński), w Rawiczu i Miejskiej Górce (przemawiał poseł dr. Surzyński), we Wrześni przy udziale około 400 osób (przemawiała sen. Hubicka), w Borzykowie przy udziale około 200 osób (przemawiał poseł Pracki) we Wronkach przy udziale około 400 osób i w Pniewach przy udziale około 500 osób (przemawiali posłowie: Gustaw Pomianowski i Franciszek Plocek), w Gnieźnie w sali strzelnicy przy udziale ponad 500 osób (przemawiał poseł Rudolf Burda) w Wolsztynie przy udziale około 400 osób (przemawiał wybitny działacz BBWR Wojciech Szklarz), w Wągrówcu przy udziale około 800 osób i w Skokach około 200 osób (przemawiał poseł pos. A. Snopczyński), w Obornikach przy udziale około 250 osób (przemawiał sen. Sieńko) w Ostrowie w sali Teatru Miejskiego przy udziale około 2000 osób (przemawiał pos. Fr. Lipiński), w Środzie przy udziale około 1000 osób (przemawiał poseł Promis), w Międzychodzie przy udziale około 700 osób i w Sierakowie przy udziale około 450 osób (przemawiali pos. Adolf Limberger, Michał Szajer i Jan Klich).

Podkreślić należy ogólnie zanotowany poważny nastrój zebrań oraz wysoki poziom rzeczowej dyskusji, która była wyrazem pełnego zrozumienia dla prac rządu oraz parlamentarnej większości ze strony uczestników wieców.

Sensacyjne aresztowanie znanego aferzysty w Bydgoszczy

Czy Beliński brał udział w napadzie na dom Szulzkich?

Jeszcze nie zamilkły echa głośnej w swoim czasie afery „przemysłowca" Belińskiego w Bydgoszczy, — wmieszanego w kryminalne sprawki pasersko - złodziejskie, a znów na zarządzenie sędziego śledczego przy Sądzie Okręgowym **Belińskiego aresztowano.**

Jak zdołaliśmy się w ostatniej chwili poinformować, Beliński aresztowany został pod **zarzutem brania udziału w napadzie rabunkowym** z bronią w ręku, dokonanym na dom Szulzkich w Bydgoszczy przy ulicy Nakielskiej nr. 60.

Napad ten miał już swój epilog przed sądem, lecz akt oskarżenia nie obejmował wówczas jednego ze sprawców, który mimo szczegółowego śledztwa, umiał pozostać nieznanym.

Bliższych szczegółów, ze względu na toczące się dochodzenia narazie podać nie możemy.

Wiadomość o aresztowaniu Belińskiego wywołała wśród sfer orjentujących się w poprzednim jego procesie zrozumiałe zainteresowanie i jest żywo komentowana.

Tragiczna śmierć 17 letniego woźnicy

Na terenie majętności p. Dirlasa w Osówcu powiatu bydgoskiego zdarzył się nieszczęśliwy wypadek podczas pracy, który zakończył się tra**giczną śmiercia młodego, bowiem za ledwie 17 lat liczącego robotnika — Wincentego Bagniewskiego.**

Bagniewski, wyprzęgając po pracy furmankę, kopnięty został przez konia. Uderzony silnie kopytem w prawą stronę twarzy — Bagniewski padł bez przytomności na ziemię, zalewając się krwią. Mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej **woźnica następnego dnia zmarł.**

Spirytystyczna wizja w gdyńskim sklepie kolonjalnym

Poruszająca się paczka powodem ogólnego przestrachu Po rozwinięciu znaleziono w niej ...niemowlę

Obsługa sklepowa w sklepie kolonjalnym p. Burzyńskiego przy ul. Portowej w Gdyni miała w ub. poniedziałek nielada emocję. Około 9 rano do sklepu weszła jakaś młoda niewiasta, trzymając pod pachą dobrze opakowaną paczkę sporych rozmiarów i po zakupieniu wiktuałów wyszła, pozostawiając paczkę, którą prosiła przechować, aż wróci z innych jeszcze zakupów.

Przez pewien czas leżała sobie paczka spokojnie na ladzie, aż tu w pewnym momencie ku przerażeniu obecnych w sklepie zaczęła się poruszać. Lęk świadków tej niesamowitej sceny doszedł do zenitu, gdy nadomiar z głębi zawiniątka wydobywać się zaczęły jakieś dziwne dźwięki.

W końcu zebrano odwagę i zawiniątko rozpakowano. Tajemnica przestała być tajemnicą: z paczki wyłonił się sprawca tego niezwykłego zdarzenia, młodziutki obywatel płci męskiej.

Noworodkiem zaopiekowano się natychmiast troskliwie i odstawiono do Zakładu S. S. Miłosierdzia

Sowiecki dar dla Bibljoteki Miejskiej w Bydgoszczy

Jak się dowiadujemy, Sowiecki minister Fuerstenberg-Kanecki przysłał z Moskwy trzydzieści tomów pełnego wydania dzieł Lenina w darze dla Bibljoteki Miejskiej w Bydgoszczy, jako wyraz podzięki za udostępnienie mu księgozbioru Lenina, ofiarowanego przez znakomitego pisarza A. Grzymałę - Siedleckiego Bibljotece Miejskiej. Księgozbiór ten został z polecenia poselstwa sowieckiego w Warszawie wielokrotnie sfotografowany kartka za kartką.

Hiszpanja na Targach poznańskich

Osobne stoiska z udziałem 110 firm

Transakcje Polski z krajami zaoceanicznemi przynoszą stały od szeregu lat deficyt. Więcej niż połowę zysków otrzymywanych przez Polskę z obrotu europejskiego, pochłania niewyrównany import z krajami, wśród których Ameryka łacińska zajmuje miejsce niepośledniе. Hiszpanja, która się uważa za duchowego protektora dawnych swoich kolonij amerykańskich stanowi dla Polski doskonały łącznik, — którego wykorzystanie ma dla naszego kraju znaczenie wielkiej wagi.

Pod tym też kątem widzenia należy ujmować oficjalny udział Hiszpanji w Targach Poznańskich, tembardziej, że są dowody, iż Hiszpanja również docenia gospodarcze znaczenie Polski. Hiszpanja deleguje na czas trwania Targów swoich przedstawicieli. M. in. przybędzie do Poznania w charakterze komisarza wystawy hiszpańskiej bojowy lotnik słynny z kampanji marokańskiej, kpt. Terry, któremu asystować będzie ze strony polskiej kpt. Iżycki

Kpt. Terry, jako radca firmy „Schneider-Creuzot" i członek Zarządu oraz doradca techniczny firmy „Intercambio Comercial Ibero Americano S. A." po pobycie w Poznaniu uda się do Warszawy, gdzie dalej będzie prowadził akcję wciągnięcia Polski w sferę interesów Ameryki Łacińskiej.

Hiszpanja, wystawia na Targach poznańskich z udziałem 110 firm: biżuterję ze stali i złota, broń, dywany, konserwy, oliwę, perfumerję, ryż, rodzynki, sukna, wina i inne.

Prace nad reorganizacją szkół zawodowych

W pierwszych dniach maja rb. odbędzie się w ministerstwie wyznań religijnych i oświecenia publicznego posiedzenie sekcji przemysłowej państwowej komisji oświaty zawodowej, poświęcone sprawie reorganizacji ustroju szkół włókienniczych w kierunku dostosowania go do zasad, zawartych w nowej ustawie o ustroju szkolnictwa.

Zjazd nauczycieli geografji

W dniach od 4 do 6 czerwca br. odbędzie się w Warszawie 6-ty ogólnopolski zjazd nauczycieli geografji. Na zjeździe wygłoszony będzie szereg referatów naukowych.

Ministerstwo oświaty udzieliło urlopów nauczycielom, udającym się na zjazd. Minist. komunikacji przyznało ulgi na kolejach w wysokości 50 procent w obie strony.

Podwójne dzieciobójstwo

w gęstwinie leśnej pod Piwnicami

W ubiegły wtorek w Piwnicach (pow. Wąbrzeźno) wyszła z domu niejaka Anna Surmacz lat 37 z *dwojgiem nieślubnych* dzieci, 1 rocznym chłopczykiem i 6 tygodniową córeczką do lasu i tam pozbawiła je życia przez zaduszenie Zwłoki owinięte w odzież porzuciła w gęstwinach lasu. Przed zaduszeniem dała dzieciom do wypicia jakiś płyn.

Przyczyny morderstwa wyświetli zapewne śledztwo policyjne i sekcja zwłok.

Wielka kradzież w Sępolnie

Skradli towarów za 15 tyś. zł

W nocy na 26 bm. nieznani osobnicy włamali się za pomocą wybicia muru do składów bławatów Galszalusa Szmula, w Sępolnie, skąd skradli rozmaite towary łokciowe na łączną sumę około 15 tys. zł.

Władze śledcze wszczęły energiczne dochodzenia. Śmiałe to włamanie wywołało w mieście ogólną sensację.

KRONIKA

sobota 29 kwietnia

TORUŃ

Kalendarzyk rzym.-kat.

Piątek Pawła od Krzyża W.
Sobota Piotra M.

Repertuar kin:

Światowid — „Maski Dr. Fu Man Chu".
Mars — „Igloo".
— **„Palace"**, ul. Mickiewicza „Salto mortale".

— **Nocny dyżur aptek.** W śródmieściu dyżur do środy dnia 3 maja włącznie apteka „Pod Lwem", Rynek Nowomiejski. Na Bydgoskiem: św. Anny, Mickiewicza. Na Mokrem: „Pod łabędziem", Kościuszki 15.

TEATR-POLSKI

Sezon 1932/33
Kier.: Józef Cornobis.

W piątek, dn. 28 kwietnia o g. 20
przedstawienie dla wojska
„Cień"
Sztuka w 3 akt. D. Nicodemi'ego
Abonamenty i passe-partout nieważne

W sobotę, dnia 29 bm. o godz. 20
„Cień"
Sztuka w 3 akt. D. Nicodemi'ego
Leg. zniżk. 33%.

Z miasta

— **Osobiste.** W dniu wczorajszym wyjechał Pan Wojewoda Pomorski Stefan Kirtiklis w sprawach służbowych do powiatu sępoleńskiego.

— **Zapisy w Prywatnej szkole im. św. Teresy Dr. Zofji Szczepkowskiej** od 25 kwietnia między 12—13 godz. Zgłoszenia dzieci w wieku 6—14 lat kl. I —IV przyjmuje dyrektorka w budynku szkolnym przy ul. Kościuszki 4.
d2286

— **Nowa placówka handlowa.** W dniu wczorajszym nastąpiło otwarcie nowej placówki handlowej przy ul. Prostej 5 (obok kina Światowid), pod firmą „Skład komisowy" Zakup — Sprzedaż — Komis. Właścicielem przedsiębiorstwa jest znany nam działacz na niwie społecznej, uczestnik Powst. Wielkopolskiego, odznaczony kilkakrotnie, dlatego też sklep możemy polecić czytelnikom. Prowadzić będzie przedewszystkiem tanie meble, również zamienia używane meble na nowe za odpowiednią dopłatą. Ponadto posiada własną fabrykację materaców.

Nowemu przedsiębiorstwu „Szczęść Boże".

— **Nalepki iluminacyjne T. C. L.** na dzień 3 Maja w cenie 10 gr. za sztukę do nabycia: Bibljoteka T. C. L. Wysoka 16, Bibljoteka Wojskowa ul. Jagiellońska, Administracja Słowa Pomorskiego Św. Katarzyny i w następujących księgarniach lub składach Włoch ul. Przedzamcze, Matuszkiewicz Król. Jadwigi, Nędzewicz Prosta, Księgarnia Toruńska Wielkie Garbary, Księgarnia Pomorska Szeroka i Wojciechowski Stary Rynek (2360)

— **Zebranie Likwidacyjne Komitetu Ratowania Bazyliki Wileńskiej** odbędzie się dziś w piątek, dnia 28 bm. o godz. 17-tej w sali posiedzeń Starosta Krajowego (ul. Mostowa).

— **Kino szkolne** wyświetla w „Marsie" piękny film krajoznawczy p. tyt. „Igloo' w piątek dla szkół męskich, w sobotę dla szkół żeńskich. Początek przedstawienia o godz. 15.
d1978

— **Towarzystwo im. Piotra Skargi** odwołuje zebranie z czwartku na piątek 28 b. m. o godz. 8mej wieczór w lokalu Związku Lekarzy — Mostowa 21. Zarząd. d2359

— **Z Tow. Kupców Chrześcijańskich w Toruniu.** W piątek dnia 28 kwietnia o godz. 20 w sali Towarzystwa przy ul. Żeglarskiej Nr. 1. odbędzie się zebranie miesięczne Towarzystwa Kupców Chrześcijańskich. Zarząd.
d2051

— **Zebranie T. G. Sokół Toruń I.** W tych dniach w sali „Dworu Artusa" odbyło się nadzwyczajne walne zebranie T .G. Sokół Toruń I pod przewodnictwem **p. Kilanowskiego.**

Głównym punktem zebrania były uzupełniające wybory do zarządu. Wybrano prezesem **p. Marjana Szlichcińskiego,** sekretarzem **p. Gajewskiego,** zastępcą sekr. **p. Marasińskiego.**

Oprócz wyborów, poruszano jeszcze sprawy wyjazdu członków gniazda na zlot do Lwowa, następnie zorganizowanie drużyny ratowniczej L. O. P. P., której członkowie muszą obowiązkowo przejść kurs obrony przeciwgazowej.

Po zebraniu odbyło się tradycyjne dzielenie jajkiem, które zaszczycił swą obecnością **ks. prałat Wysiński.**

Towarzystwo polsko-czechosłowackie w Toruniu

Niedwuznaczne i szczere dążenia konsolidacji polsko - czeskiej oparte nietylko na braterstwie krwi słowiańskiej, ale także na głębokiem zrozumieniu wspólnych interesów obu państw: a) gospodarczych, b) politycznych, wobec rewizjonistycznych dążeń sąsiednich mocarstw, Węgier, Włoch, i Niemiec stały się faktem dokonanym.

Większość prasy czeskiej już od roku wyraźnie operuje takiemi motywami jak: „Gdynia portem słowiańskim" „Pomorze musi pozostać przy Polsce" i stwierdza konieczność szerokiej gospodarczej a nawet politycznej współpracy obu państw.

W ostatnim czasie powstało i ciągle jeszcze powstaje cały szereg klubów czesko-polskich na terenie Czechosłowacji, które walnie przyczyniają się do zbliżenia kulturalnego obu narodów.

Jeśli chodzi o czynnik polski, który na szeroką skalę podjął dzieło współpracy czesko—polskiej, jest nim mniejszość polska w Czechosłowacji, przedewszystkiem na Śląsku Cieszyńskim i na Morawach.

Materjał Dorocznego Zjazdu Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy, odbytego dnia 6 listopada 1932 roku w Warszawie, wykazał że działalność naszych rodaków w Czechach możemy uważać za wzór współpracy i współdziałania wszystkich elementów polskich na danym terenie zagranicznym. Mniejszość polska w Czechosłowacji skonsolidowała się wewnętrznie. Po umiejętnem centralnem zorganizowaniu się w Komitecie Międzypartyjnym Polskich Stronnictw w Czechosłowacji Polacy uzyskali poważne sukcesy polityczne. W kilku miastach wybrali swoich burmistrzów. Widomym dowodem wzrostu sił kulturalnych polskich jest stałe zwiększanie się liczby zapisów dzieci do szkół polskich. Także gospodarczo żywioł polski przedstawia znaczną siłę a to dzięki doskonałej organizacji polskich placówek spółdzielczych.

Nic dziwnego, wysoko postawiona solidarna a zarazem lojalna wobec państwa czeskiego akcja Polaków wywołuje dowody uznania ze strony najwyższych władz czeskich, które zapewniają, że godne wzoru dla wszystkich, solidarne stanowisko Polaków zapewni im możność uzyskania szeregu najistotniejszych zdobyczy. (z których na pierwszym planie wymienić można upaństwowienie polskiego gimnazjum w Orłowej).

W poczucia swej siły i wartości społecznej Polacy czescy zainicjowali akcję porozumienia czesko-polskiego. Akcja ta, aczkolwiek dotychczas nie dała ostatecznych rezultatów, — winna być śledzona przez społeczeństwo polskie z najwyższem zainteresowaniem.

Porozumienie polsko-czeskie może dać duże obustronne korzyści. Tranzyt czeski przez Polskę, strefa wolnocłowa dla Czech w porcie gdyńskim, uregulowanie obrotu towarami oto najważniejsze korzyści gospodarcze.

Nie trzeba uzasadniać, że i polityczny front czesko-polski byłby ważnym czynnikiem pokoju europejskiego i stanowiłby skuteczną równowagę „anschlussowych" i rewizjonistycznych tendencyj niemiecko - węgiersko - włoskich.

W całej Polsce istnieją już po większych środowiskach Towarzystwa Polsko-Czeskie. — Ostatnio odbyło się w Toruniu zebranie organizacyjne Towarzystwa Polsko — Czeskiego, na którem wyłoniono tymczasowy zarząd.

Kobiety — Polki w służbie dla Państwa

Z Walnego Zjazdu Zrzeszenia Wojewódzkiego ZPOK w Toruniu

W świetlicy ZPOK przy ul. Łaziennej 24 odbył się w tych dniach walny Zjazd Pomorskiego Zrzeszenia Wojewódzkiego Związku Pracy Obyw. Kobiet w obecności delegatki Zarządu Głównego z Warszawy p. Hryniewskiej, pp. delegatek prowinmjonalnych Oddziałów z Brodnicy i Grudziądza, oraz pp. członkiń Pom. Zrzeszenia Wojew.

Po zagajeniu obrad przez przewodniczącą Zrzeszenia p. Marję Kuliczkowską, która przewodnictwo Walnego Zjazdu oddała w ręce p. Hryniewskiej przystąpiono do odczytania protokółu z poprzedniego Walnego Zjazdu Pom. Zrzesz. Wojew., poczem poszczególne referentki Zrzeszenia Wojew. i Oddziałów składały sprawozdania ze swej działalności w następującej kolejności: sprawozdanie z referatu wychowania obyw. złożyła p. Fitowska; z sekcji świetlicowej tegoż referatu p. Richterowa; z referatu Opieki nad Matką i Dzieckiem p. Rogowska; sprawozdanie z referatu prasowego p. Gniadówna; z sekcji referatu finansowego p. Linowska; sprawozdanie z działalności ZP. OK. w Brodnicy złożyła p. Maciejewska; sprawozdanie z działalności ZPOK w Grudziądzu złożyła p. inż. Straszewska.

Z kolei komisja rewizyjna wniosła o udzielenie ustępującemu zarządowi absolutorjum.

Wybór nowego zarządu i przewodniczącej Zrzeszenia Wojewódzkiego zakończył właściwe obrady.

W uznaniu zasług położonych dla Związku Pracy Obyw. Kobiet, przewodniczącą Zrzeszenia została powtórnie wybrana p. Marja Kuliczkowska.

Po przerwie obiadowej p. Hryniewska serdecznem przemówieniem do zebranych Członkiń zamknęła Zjazd, życząc dalszej owocnej pracy dla dobra Państwa Polskiego, szczególniej na terenie Pomorza tak bardzo narażonym na zakusy niemieckie.

Zjazd Rady Okręgowej Rodziny Wojskowej w Toruniu

W ub. wtorek rozpoczął się w Toruniu w Kasynie Szk. Podch. na Mokrem 2-dniowy Zjazd delegatek Rady Okręgowej istniejącej przy Kole Rodziny Wojskowej w Toruniu. Obrady zaszczyciła swą obecnością p. ministrowa **Fabrycowa,** przewodnicząca Naczelnego Zarządu Rodziny Wojskowej w Warszawie.

Na zebranie przybyło 14 [illegible] Rodziny Wojskowej z całego [illegible] VIII. Reprezentowane były [illegible] goszcz: pp. Mayerowa i [illegible] pp. Peckowa i Czerwińska [illegible] Kocowa, Chojnice: pp. Dobrz[illegible] waczowa, Grudziądz: p. S[illegible] p. Unruzyna, Inowrocław [illegible] ska i Matuszewiczowa, S[illegible]: p. K[illegible]zanecka, Tczew: p. Haj[illegible] Włocławek: p. Gąsiewska — ogółem wraz z zarządem Koła R. W. Toruń obecnych 31 członkiń.

Obrady zagaiła przewodnicząca Rady Okręgowej p. gen. **Pasławska,** witając przewodniczącą zarządu naczelnego, p. ministrową Fabrycową oraz panie delegatki Kół.

Po załatwieniu formalności wstępnych przystąpiono do sprawozdań z obrad Rady Głównej oraz z działaności Rady Okręgowej, które złożyła przew. Rady Okr. p. gen. **Pasławska.** Sprawozdania te jak również sprawozdanie delegatek z działalności Kół wykazały znaczny rozwój, intensywną pracę oraz liczebny rozrost R. W. na terenie O. K. VIII w ciągu ubiegłego roku Praca ta obejmuje działy: wychowawczy (prowadzenie szkół i przedszkoli), przysposobienia wosjkewogo, uświadomienia obywatelskiego i kulturalno-oświatowy, opieki nad rodzinami wojskowych w casie wojny oraz sportowy.

Następnie p. Fabrycowa udzielając zebranym szeregu wyjaśnień i wskazówek co [illegible] kierunku, w jakim być winna prowadzona działalność kół R. W., podkreśliła wielkie znaczenie i zadanie R. Wojskowej jako [illegible]zacji społecznej.

Po przerwie i wspólnym obiedzie przy[illegible]pono do dalszych obrad, tyczących się [illegible]rawnowania wniosków na Walny Zjazd [illegible]odz. Wojsk. mający się odbyć w czerwcu br. w Warszawie.

Na zakończenie Przewodnicząca Rady Okr. p. gen. Pasławska po odczytaniu odezwy **wzywającej do bojkotu niemczyzny na Pomorzu,** zwróciła się z gorącym apelem do zebranych członkiń o specjalne poparcie tej tak doniosłej akcji.

Na tem o godz. 8 zakończono obrady, które dostarczył zebranym członkiniom R. W. wiele rzeczowego materjału do oceny pracy już dokonanej, oraz do zamierzeń na przyszłość. Wieczór uczestniczki zjazdu spędziły w bardzo miłym i serdecznym nastroju, podejmowane przez p. Pasławską.

W drugim dniu zjazdu delegatki zwiedziły szkołę Pomorskiego Towarzystwa szkopowszechnej przy R. W., gdzie były obecne na lekcji pokazowej, a następnie wysłuchały odczytu kierowniczki szkoły „O metodzie wychowawczej

Na tem Zjazd zakończono.

Z żałobnej karty

Śp. Sławosz Staszkiewicz

Znikł człowiek kochany nietylko przez najbliższych, związanych z nim węzłami krwi i przyjaźni, lecz przez wszystkich którzy mieli sposobność jakiegokolwiek zetknięcia się z nim Charakter jasny i zdecydowany, przyjaciel niezawodny, uczynny dla każdego aż do samozaparcia się.

Zabrał go zdradziecko żywioł, który tak kochał. Doskonały wszechstronny nieomal we wszystkich dziedzinach sportu, czuł szczególne entuzjastyczne zamiłowanie do wioślarstwa. — Niezmordowany w treningu, wymagający dla swej załogi a najbardziej dla siebie pracował nieustannie nad podźwignięciem poziomu sportowego Toruńskiego Klubu Wioślarskiego do dawnych wyżyn. Przy tem wszystkiem znalazł wszakże jeszcze dość czasu do pracy organizacyjno-społecznej. Był czynnym niezwykle członkiem Toruńskiego Zrzeszenia Aplikantów Zaw. Prawniczych, interesując się żywo każdym przejawem życia tej organizacji. Jako przewodniczący zaś Sądu koleżeńskiego Zrzeszenia właściwym sobie taktem i umiarem umiał zawsze znaleźć właściwe rozwiązanie.

Odszedł, zostawiając nam jednak zapis, o którym nie podobna zapomnieć — wcielenie zalet, jakie winne cechować obywatela — Polaka naszego pokolenia: tężyznę fizyczną i nieugiętość charakteru.

F. R. Jaszkowski.

Pociąg dancing brydż

Toruń — Warszawa

Staraniem Polsk. Tow. Krajoznawczych dyrekcja Kolei Państw. w Gdańsku uruchamia nadzwyczajny pociąg „dancing-brydż" Bydgoszcz — Toruń — Warszawa.

Wyjazd z Torunia we wtorek 2 maja o godzinie 17; przyjazd do Warszawy o godz. 20,45 Wyjazd powrotny z Warszawy w środę 3 maja o godz. 20; przyjazd do Torunia o godz. 23,50. Zapisy przyjmuje księgarnia p. Jana Wojciechowskiego, Rynek Staromiejski 5 oraz Księgarnia Pomorska ul. Szeroka nr. 24 przy wpłacie 11,70 zł. kosztów przejazdu tam i z powrotem.

Przewiduje się zwiedzanie Warszawy i wzięcie udziału w uroczystości 3 maja.

Uczestnicy z poza Torunia do 150 klm. odległości od Torunia otrzymują zniżki 50 procent.

Specjalny pociąg do Poznania

Dyrekcja Kolei uruchamia z Torunia pociąg specjalny na targi poznańskie z *zniżką 70 proc. w obie strony* czyli że bilet w obie strony kosztować będzie 6,20 zł.

Bilety nabywać można przy okienkach biletowych w Toruniu jak również zapisywać można w Księgarniach p. Wojciechowskiego, Rynek Staromiejski 5 i Pomorska ul. Szeroka nr. 24.

Z Organizacji Przysp. wojskowego Kobiet do Obrony Kraju

Zebranie Sekcji Sportowej odbędzie się w sobotę 29 bm. w sekretarjacie Klubu, Wola Zamkowa 15 o godz. 5 popoł. Omawiana będzie sprawa tenisa. Celem ustalenia godzin na miesiąc maj, wszystkie członkinie są proszone o przybycie.

W sprawie składek na rzecz Funduszu Bezrobocia

Zarząd Obwodowy F. B. w Toruniu podaje do wiadomości, iż powstała z dniem 1 4 br. Instytucja „Fundusz Pracy" nie wprowadziła żadnych zmian w Ustawie o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, wobec czego Zakłady pracy mają obowiązek uiszczania w dalszym ciągu wkładek na rzecz Funduszu Bezrobocia, — niezależnie od wprowadzenia od dnia 1 kwietnia rb. nowych opłat na rzecz „Funduszu Pracy".

Z powodu wódki zasztyletował ucznia

Zabójca śp. F. Malewicza z Chełmży skazany na więzienie

Późnym wieczorem 18 grudnia ub. roku przechodnie ul. Dworcowej w Grudziądzu zostali do głębi poruszeni napadem na kilku uczniów szkoły Budowy Maszyn, skutkiem czego jeden z nich **Florjan Malewicz, syn kierownika parowozu z Chełmży został zabity nożem.**

Tło sprawy było następujące: Do Malewicza przyjechało dwóch znajomych z okolicy, którzy wspólnie chcieli spędzić wieczór. Zaszli do restauracji Nowakowskiego, gdzie zastali kilku podchmielonych osobników, którzy zaczęli ich zaczepiać napraszając się poczęstunkiem. Malewicz i jego towarzysze chcąc uniknąć awantury wyszli na ulicę idąc w stronę dworca. Napastnicy jednak wyszli za niemi, prowokując ich bezczelnie. Wreszcie na energiczną postawę Malewicza, który nie życzył sobie tego towarzystwa, jeden z napastujących **przyskoczył do niego i uderzając nożem w podbrzusze, wypruł jelita.**

Za sprawcą puścili się w pościg widzowie tego strasznego zajścia oraz zaalarmowany posterunek policji. **Mordercę niejakiego Stawickiego Jana aresztowao.**

Śmiertelnie rannego Malewicza natychmiast zabrało pogotowie ratunkowe i w szpitalu dokonano natychmiastowej operacji. Niestety **w dwie godziny po wypadku nieodzyskawszy przytomności Malewicz zmarł.**

Sąd Okręgowy dnia 20 lutego **skazał ohydnego mordetrcę na 10 lat więzienia.**

Na skutek apelacji odbyły się ponowna rozprawa w ub. wtorek w Sądzie Apelacyjnym.

Oskarżony tłumaczył się, że **zabójstwa dokonał w stanie pijanym, i prosi o obniżenie kary.**

Znawcy lekarze dr. Skowroński i dr. kpt. Bogusławski, po zbadaniu oskarżonego orzekli, że oskarżony nie jest umysł. chorym, lecz przyjąć należy, że zdolność rozpoznania popełnionego czynu była pod wpływem użytego alkoholu znacznie ograniczona.

Sąd uchylił wyrok pierwszej instancji i zasądził Stawickiego na 3 lata więzienia.

Jacht Związku Strzeleckiego wyruszy w podróż po Bałtyku

Dnia 14 maja br. opuszcza port gdyński jacht Temida I, udając się w podróż wyszkoleniowo-sportową na północno — wschodni Bałtyk. Po drodze Temida zatrzyma się w Libawie — Łotwa, Talinie — Estonja, Helsingforsie Finlandja i o ile czas pozwoli na szwedzkiej wyspie Visby.

Załoga jachtu składa się z członków Zw. Strzeleckiego posiadających odpowiednie kwalifikacje przez ukończenie kursów, bądź to pływania morskiego, bądź też kursów śródlądowych ośrodków żeglarskich.

W wyprawie weźmie udział delegat komendy głównej celem złożenia wizyty pokrewnym organizacjom pw. łotewskiej, estońskiej i fińskiej.

Programy radjowe

Piątek, dnia 28 kwietnia

Warszawa 12,10 Płyty; 15.35 Przegląd wydawnictw perjodycznych; 15.50 Płyty; 16.20 Odczyt dla maturzystów; 16,40 Społeczeństwo wobec umysłowo chorych — dr. Jerzy Szpakowski 17,00 Koncert; 18,00 Odczyt dla maturzystów: „Badania biologiczne w Polsce współczesnej" prof. St. Sumiński; 18,25 Muzyka taneczna — 19,20 Przegląd prasy krajowej i zagranicznej — (Wilno); 19,30 Feljeton pt. „Na pełnem morzu" wygłosi p. B. Pawłowicz; 20,00 Pogadanka muzyczna; 20,15 Koncert symfoniczny z udziałem Mikołaja Orłowa (fort.) W przerwie feljeton p. H. Naglerowej „Sygnały i ludzie" — 22,40 Wiadomości sportowe; 23,00 Muzyka tan.

Sobota, dnia 29 kwietnia.

Warszawa 12,10 Płyty; 13,15 Poranek szkolny ze Lwowa; 14,00 Audycja żołniersko-strzelecka; 15,25 Wiadomości wojskowe i strzeleckie — red. J. I. Targ; 15,40 Słuchowisko dla dzieci: „Po wielu przygodach" podług K. Konarskiego; 16,00 Płyty; 16,20 Odczyt dla maturzystów; 16,40 Wśród literatów słowackich — p. St. Kaszyc (Kraków); 17,00 Płyty; 17,40 Odczyt aktualny; 18,00 Odczyt dla maturzystów 18,25 Muzyka taneczna; 19,20 Książka rolnicza — inż. W. Sawicki; 19,30 Na widnokręgu; 20,00 Koncert muzyki lekkiej; 22,05 Koncert Chopinowski; 22,05 Koncert młodzieży jlar3Hś żżóó nowski; 22,40 „Humor Paryża" feljeton p. M. Henzla; 23,00 Muzyka taneczna. W przerwie wiadomości z kraju dla członków polskiej ekspedycji polarnej na wyspie Niedźwiedziej.

Giełda

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 27. IV. 1933 r.

WALUTY.

Dolary Stanów Zjednocz.	—

DEWIZY.

Belgja	124,55—124,24
Gdańsk	174.50—174,07
Holandja	358,40—357.50
Londyn	30.55—30.43
Nowy Jork	8,10—8,06
Nowy Jork telegr.	8.12—8.08
Oslo	—
Paryż	35,10—35,01
Praga	—
Sztokholm	—
Szwajcarja	172,30—171.87
Włochy	46,50—46,27
Berlin (w obrotach nieofic).	205

Notowania ziemiopłodów w Poznaniu

z dnia 27. IV. 1933 r.

Pszenica	36,00—37,00
Mąka żytnia 65 proc.	55,50—57.50
Ziemniaki jadalne	—
Seradela	—
Łubin niebieski	—
Łubin żółty	—

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

z dnia 27. IV. 1933 r.

Pszenica nowa	196—198
Żyto nowe	154—156
Jęczmień jary browarniany	172—180
Jęczmień ozimy nowy	—
Jęczmień przemysłowy pastewny	165—172
Owies marchijski	127—230
Owies pomorski	—
Mąka pszenna	
Mąka żytnia 70 procent.	23,00—27,25
Mąka żytnia 60 procent.	20.60—22,60
Otręby pszenne	8.50— 8,90
Otręby żytnie	8,70— 8,90
Groch Victoria	21,90—23,00
Groch drobny jadalny	19,00—21,00
Groch pastewny	13,00—15,00
Peluszka	13,00—14,50
Bób	12,00—14,00
Wyka	13,00—14,50
Łubin niebieski	8,00— 9.00
Łubin żółty	11,80—12,85
Seradela	16,00—18,00
Kuchy lniane	11,00—
Wytłoki suche krajowe	8,60—
Wytłoki Soya Hamb.	9,90—10,60

Gdańska giełda bydlęca

z dnia 25 IV. 1933r.

(za 50 kg. ż. wagi w guld. gdańsk.):

WOŁY:	
pełnomięsiste. wytuczone, najw. wartości rzeźnej młodsze	34—35
starsze	—
pozostałe pełnomięsiste młodsze	29—31
starsze	—
mięsiste	—
licho odżywione	—
BUHAJE:	
Młodsze, pełnomięsiste, najwyższej wartości rzeźnej	34—35
pozostałe pełnomięs. wzgl. wytucz.	31—33
mięsiste	29—31
licho odżywione	—
KROWY:	
młodsze pełnomięsiste najwyższej wartości rzeźnej	31—33
inne pełnomięs lub wytuczone	28—30
mięsiste	23—26
licho odżywione	—
JAŁOWICE:	
pełnomięsiste, wytuczone, najwyż. wartości rzeźnej	34—36
pełnomięsiste	32—34
mięsiste	29—31
ZARŁOKI:	
średnio odżywiona młodzież	20—24
CIELĘTA:	
najprzedniejsze tuczone cielęta	55—56
najprzedniejsze cielęta wytuczone i dobre ssaki	40—42
średnio tuczone cielęta i ssaki	30—33
licho odżywione cielęta	12—17
OWCE:	
wytuczone jagnięta i młodsze skopy 1 opasy polne, 2 opasy chl.	28—30
średnio wytuczone jagnięta starsze skopy i dobrze odżyw owce	20—22
mięsiste	—
ŚWINIE:	
tłuste świnie ponad 150 kg ż. w.	42—43
pełnomięsiste od 120—150 kg ż.w	40—41
pełnomięsiste od 100—120 kg. ż.w.	38—39
pełnomięsiste od 80—100 kg. ż.w.	36—37
mięsiste od 50 — 80 kg. ż. w	—
mięsiste poniżej 60 kg. ż. w.	—
maciory	33—36

UCHWAŁA.

W sprawie odroczenia wypłat firmy „Pierwszej Pomorskiej Fabryki wyrobów drucianych Fr. Huth i Syn" Spółki jawnej w Chełmnie. Na mocy art. 27 rozp. z dnia 28. III. 1928 r. (DU. RP. poz. 244) umarza się postępowanie zapobiegawcze na koszt dłużnika.

3. N. 1/32.

Zlec. Nr. 271/IX. 2380

Chełmno, dnia 9 lutego 1933 r.

Sąd Grodzki

OGŁOSZENIE.

Zawiadamia się wyborców, że listy kandydatów i zastępców na członków Zarządu Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Grudziądzu należy składać do dnia 5-go maja rb. do Komisji Wyborczej przy Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Grudziądzu. 1057

Sekretarz. (—) M. Izraelewicz.

Przewodniczący: (—) J. Sztulmann.

II. Ogłoszenie.

Niniejszem zwołujemy P. T. Akcjonarjuszy Pomorskiego Banku Rolniczego Sp. Akc. w Toruniu na Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów, które się odbędzie **dnia 10 maja 1933 r. o godz. 16-tej** w lokalu banku w Toruniu przy ul. Szerokiej nr. 30.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Dyrekcji i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1931 i 1932;
2) Reasumpcja Walnego Zgromadzenia z 10. VII. 1931. dot. obniżenia kapitału o zł. 500.000;
3) Zatwierdzenie bilansów netto na dzień 31. XII. 1931 1932 oraz rachunki strat i zysków za r. 1931 i 1932;
4) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Dyrekcji;
5) Uchwała co do dalszego istnienia lub likwidacji Spółki i ewtl. wybór likwidatora;
6) Wybory do Rady Nadzorczej;
7) Zmiana statutu drogą skreślenia zdania 2-go § 4-go (skład dyrekcji);
8) Wolne wnioski.

Każdy akcjonarjusz pragnący uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu winien złożyć posiadane akcje lub kwity na akcje najpóźniej 3 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia do godz. 12 w południe w kasie Pomorskiego Banku Rolniczego, w Banku Cukrownictwa lub w Banku Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego albo u notarjusza. 2365

Pomorski Bank Rolniczy Sp. Akc.

Dyrekcja.

Rury i kształtki kamionkowe
skład konsygn.
Centr. Sprz. Wyr. Kamionkowych
1462

Płytki terrakotowe posadzkowe
klinkier posadzkowy
składy fabr.
„Dziewulski i Lange"

Porcelana techniczna i stołowa
składy fabr.
Fabryka Porcelany „Ćmielów"

Cement wapno gips
wyroby szamotowe, kafle
cegła budowlana
i t. p. art. budowlane

Cegła budowlana
licówka
klinkier
dachówka
dreny
Pomorskie Zakłady Ceramiczne T. A. Grudziądz.

Na dachy:
Filc gumolitowy
Lepniki gumolitowe
do impregnacji:
Karbolineum
prawdziwe zwyczajne. **Karbolineum**
bronzowe zwykłe.
Skład fabr. „Terebenthen"

Wyroby sanitarne
płytki glazurowane
fabryki „Józefów"

Meble żelazne
dla mieszkań, lekarzy i szpitali,
taczki żelazne
skład fabr.
Konrad Jarnuszkiewicz i S-ka

Maszyny do pisania i liczenia „Royal"
Warsztat reperacyjny i konserwacja maszyn.

Żarówki świetlne, samochodowe, lampy radjowe,
skład konsygn.
Zjedn. fabr. żar. „Tungsram"

Stanisław Wirpsza i S-ka Gdynia

Biuro: ul. Portowa tel. 16-32
Składy przy własnej wyładowni
Szosa Gdańska, tel. 13-30

Otwarcie interesu!

Szanownej Publiczności jaknajuprzejmiej donoszę, że otworzyłem w Toruniu, ul. Prosta 5 (obok kina „Swiatowid")

Lepszy skład komisowy
Zakup — Sprzedaż — Komis

Specjalność:
„Tanie Meble"

Odbieram używane meble, wzamian wstawiam za dopłatą nowe, według życzenia.

Własna fabrykacja materaców
Najodpowiedniejsza instytucja wymiany różnorodnych rzeczy.
O poparcie mego dobrze zorganizowanego przedsiębiorstwa proszę. Pozostaję z poważaniem
2349 **W. B. Włudarczak.**

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 kwietnia o godz. 9 sprzedawać będę przy Rynku Nowomiejskim 4 najwięcej dającemu za gotówkę: szafę żelazną do pieniędzy, maszyny do pisania „Underwood" i „Ideal", tombank, biurka, szafę do książek, stoliki, regał, zegary, stoły, kasę „National" urządzenie składowe, foteliki, garnitur wiklinowy, oszacowanych na sumę 3.700 zł., które oglądać można w dniu licytacji na miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

(—) Rzymyszkiewicz, komornik Sądu Grodzkiego rewiru V.

Wezwanie do złożenia ofert

Komenda Centrum Wyszkolenia Podoficerów Lotnictwa w Bydgoszczy ul. Szubińska Nr. 107 — ogłasza przetarg na dostawę:

1) gliny w ilości 2.500 m^3 loco lotnisko do dnia 15 lipca 1933 r. — cenę należy podać za 1 m^3.

2) wypożyczenie 500 mb. toru kolejki i 4 wózków wywrotowych rozpiętość 600 m/m. — na przeciąg 3-ch miesięcy.

Oferty w zalakowanych kopertach wraz ze złożeniem wadjum w wysokości 5% ceny ofertowej, należy składać do dnia 10. V. 1933 r. do Dowództwa Oddziału Portowego C. W. P. Lotn.

Jednocześnie zastrzega się dowolny wybór dostawcy, niezależnie od oferowanej najniższej ceny, oraz oddanie dostawy dwom lub więcej dostawcom.

Zlec. 812/VIII 2369

Komendant Centrum:
Praus,s
ppłk. pil.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

W sprawie wniosku Józefa i Wiktora Modrzejewskich z Czerniewic powiatu toruńskiego właścicieli nieruchomości Czerniewice tom I. karta 1 a i 7 oraz tom II. karta 3 a o odroczenie wypłat Sąd Grodzki w Toruniu po rozprawie rozpoznawczej przeprowadzonej dnia 13 kwietnia 1933 przez sędziego gr. Łapkiewicza orzekł:

I. W uwzględnieniu wniosku z dnia 17 lutego 1933 r. udziela się wnioskodawcom odnośnie nieruchomości rolnych Czerniewice tom I karta 1 a i 7 oraz tom II karta 3 a odroczenia wypłat do dnia 30 czerwca 1934 r.
II. Zarządcą sądowym mianuje się Czesława Tollika w Toruniu.
III. Koszta postępowania ponoszą dłużnicy.
IV. Wyrok jest natychmiast wykonalny.

Zlec. Nr 269/IX 2363
V. N. 7/33.

(—) Łapkiewicz.

Chiromanta-Astrolog

światowej sławy z długoletnią praktyką Ryszard Morawski-Kalwini ten, który jest ogłaszany przez radjo. Powie każdej osobie z linji rąk, rysów twarzy, oraz przy pomocy „Laski magicznej", a także z fotografji i pisma jej przeszłość, i przyszłość odgadnie myśli i zamiary, powie do czego każdy w życiu się nadaje. Przyjmuje codziennie w Toruniu Hotel Pod Orłem pokój 30. 2376

Mieszkanie

4 pokojowe z balkonem, kuchnią, i łazienką, 2 pokoje dla służby, 2 wygódki, obszerny strych, centralne ogrzewanie od zaraz do wynajęcia. — Obejrzeć można Gdańsk, Chodowieckiego 12 2371

Makulatura gazetowa

do nabycia w Administracji „Dnia Bydgoskiego" ul. Grodzka 5. I ptr. 2351

Ziemniaki

do siewu **Deodary i Modre** sprzedaje korzystnie Majątek **Morczyny** poczta Ostaszewo. (2298

Instrumenty

muzyczne, **smyczkowe i dęte poleca Wytwórnia Instr. Muzycznych St. Niewczyk, Bydgoszcz, Śniadeckich 2. Przyjmuje również wszelkie instrumenty do naprawy.**
2325

PRZETARG.

D. O. K. P. w Poznaniu zwraca uwagę na mający się odbyć w dniu 26 maja 1933 r. przetarg publiczny na dostawę (szycie) mundurów i czapek. Szczegóły przetargu ogłoszone w „Monitorze Polskim" Nr. 95 z dnia 25. IV. br.

Zlec. Nr. 2253 2379

Dyrektor Kolei Państwowych.

Puder trwale przylegający...

w dzień, wieczorem i przy każdej pogodzie.
Puder drobny, chemicznie czysty, o delikatnym zapachu.
Puder nieszkodliwy dla naskórka, w 7-miu kolorach, dający cerę matową i gładką.
Puder, który Panią zadowolni — to
Nowy

POUDRE SIMON

CRÈME SIMON
PARIS

Gdynia.

Nieruchomość z zabudowaniami,

jak willa, magazyny i garaże, położone w śródmieściu naprzeciwko dworca towarowego natychmiast na korzystnych warunkach **do sprzedania,** względnie **w całości do wydzierżawienia.** 2163

Posesja nadaje się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa handlowe względnie transportowe i t. p. (Dotychczas przedsiębiorstwo budowlane).

Oferty kierować do Fabryki Papy Dachowej „STAROGARD", Centrala w Gdyni, ul. 10 lutego.

PRZETARG

pisemny na dostawę 800.000 szt. lasowych palików faszynowych odbędzie się dnia 4 maja 1933 o godzinie 12 w biurze Wydziału Dróg Wodnych Urzędu Wojewódzkiego Toruń (ul. Matejki 19). Bliższe szczegóły w Pomorskim Dzienniku Wojewódzkim.

Zlec. 272/IX. 2381

Polska Hurtownia Skór

Bydgoszcz, Długa 18, tel. 1084. 2075
Pierwsze i najstarsze chrześcijańskie przedsiębiorstwo branży
Skóry podeszwowe Skóry miękkie
Obcasy gumowe.

I Ty

możesz stać się

miljonerem

kupując los I klasy 27 loterji w Szczęśliwej Kolekturze

W. KAFTAL i SKA

Bydgoszcz, ul. Jagiellońska nr. 2. Centrala Katowice.

Niebywała w dziejach Loterji wygrana

1.000.000.— złotych

padła w ostatnim dniu ciągnienia 26 Loterji u nas!

Ceny losów: 1/1 40.— zł., 1/2 20.— zł., 1/4 10.— zł.

Zamówienia listowne załatwiamy odwrotnie!
Ciągnienie rozpoczyną się 18 maja br. 2366

---

2 Panów

pragnie towarzystwa miłych 2 pań. Łaskawe zgłoszenia z podaniem miejsca spotkania do Adm. „Dnia Pom." Toruń. Dyskrecja rzecz honorowa. (2356

Absolwenci

Uniwersytetu przygotowują do egzaminów gimnazjalnych. Adresy zostawić w Administracji „Dnia Pom." pod „I" Toruń. 2362

Mieszkanie

5 pokojowe do wynajęcia. Zgłoszenie u dozorcy domu Toruń. Łazienna 20. 2361

Dwa pokoje

umeblowane na I. piętrze ewent. na biuro (elektryczność, gaz, woda) do wynajęcia Toruń, Łazienna 28, II. p. 2358

Kapelusze

damskie korzystnie poleca od złotych 5.— do 8.— Pracownia Toruń, Stary Rynek 24/I p. 2355

PIERWSZORZĘDNY

gabinet kosmetyczny

„Mimoza"

dypl. Université de beauté Cedib w Paryżu) odmładza, usuwa wszelkie wady cery i włosów, przyciemnia brwi i rzęsy. Toruń, Szeroka 37 II. p. 1150

Piegi

usuwa pod gwarancją **„Axela"-Krem;** słoik tylko 2.— zł. J. Gadebusch Poznań, Nowa 7. 1667

5-cio pokojowe

mieszkanie do wynajęcia. Wiadomość: Toruń, Mickiewicza 87 u portjera. 2346

Kapelusze

piękne, ostatnie nowości po cenach bardzo niskich poleca Pracownia Kapeluszy Toruń, przy ul. Łaziennej Nr. 28, I-sze piętro. Przyjmuje do przerobienia damskie i męskie kapelusze według ostatnich modeli. 2345

Przeprowadzki

Transport mebli

we wyściełanych wozach meblowych
zwózki
Ekspedycję
kolejową i wodną wykonuje
najtaniej
Ludwik Szymański
Toruń 8 07
Żeglarska 3. telef. 909

Injektory

nowe i reperacje takowych, cylindry do pomp, armatury do pory wykonuje P. ŻAK Toruń, Prosta 30.
Odlewnia miedzi, założone w roku 6112. 2035

Kucharka

starsza, zna się na wszelkich pracach domowych z dobremi świadectwami, zajmie się też małem dzieckiem. Poszukuje posady od 1 maja. Oferty do „Dnia Pomorsk." Toruń. 2377

Pokój

z utrzymaniem dla 1. lub dwóch panów do wynajęcia Toruń, Prosta 3—5 I. p. 2374

Zdrojowisko

Inowrocław. Sezon od 1 kwietnia. Kąpiele solankowe jodo-bromowe, borowinowe, kwasowęglowe. Doskonałe warunki lecznicze. Kuracje ryczałtowe. Źródło mineralne do picia. Informuje Zarząd. 1466

Mieszkanie

ul. Grudziądzka, 2 pokoje z ogrodem (szparagarnią) zaraz do wynajęcia Reszke, Toruń, Konopnickiej 29. 2378

Poszukuje się

kupna gotowego do użytku rusztowania, ca 500 mtr. kwadr. franco Gdańsk. Oferty pod nr. 4812 do Administracji „Gazety Gdańskiej" Gdańsk, Kassubischer Markt 21. 2303

Syrop

spożywczy (jasny o przysmaku miodowym) i deserowy (ciemny) w cenie 35 groszy za funt do nabycia w składach kolonjalnych: w Toruniu. 2130
JULJAN HOFFMANN, Kościuszki 89.
JÓZEF RANISZEWSKI, Grudziądzka 77
FRANCISZEK NOWAK, Szczytna 20.
DOMINIK KAMIŃSKI Rybaki 43.
LEONARDA WIŚNIEWSKA, Mickiewicza 112.
STEFAN SOS, Piaskowa 3.
IGNACY NOGA, Podgórz ul. Pułaskiego 49.
Ksawery Buczkowski, Toruń, Rynek Nowomiejski.
Helena Zagrabska, Toruń, Szosa Chełmińska 128.
„LUBAŃ-WRONKI"
Przemysł Ziemniaczany Sp. Akc. Oddział w Toruniu, Szosa Lubicka 38/58 tel. 168

Małe dwu-pokojowe
mieszkanie
(elektryczne światło i gaz) spokojnym lokatorom wynajmę Toruń, Łazienna 28 II. p. 2357

Okazja

Skład tytoniowy na pierwszorzędnej ulicy m. Grudziądza sprzedam z powodu choroby. Oferty do „Dnia Grudziądzkiego" pod numer 1054.

Willa

z wolnem mieszkaniem do sprzedania. Wpłata 8000 zł. Wiadomość: Marja Turzańska, Dworcowa Nr 18 m. 4 Bydgoszcz 2390

Ładny Kiosk

Koncesja, wynajmę od maja Grudziądz, ul. Derdowskiego Nr. 37. 2391

Opielacze Hey'a

nie używane we wszystkich rozmiarach już od zł. 350.—, siewniki **„Isarja" „Pracnera" i „Deering"** po bardzo obniżonych cenach na sprzedaż. Oferty skierować do Redakcji pisma.
2321

Walizki 1706
Kuferki
Portfele
TOREBKI
DAMSKIE
Wyroby skórzane artykuły podróżne
TORUŃ, SZEROKA 40
NOWO OTWARTE

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Zgłoszenia uprasza się pod adresem Szynkowski, Gdańsk, Kass. Markt 10/12. 2372

Magiel

elektryczny uruchomiono, ul. Krasińskiego 15 naprzeciw placu tenisowego. Ceny przystępne. Toruń. (2330

Kartofle

rakoodporne, żółte i białe do sadzenia i jadalne sprzedajemy po bieżących niskich cenach na wozy i wagonowo. Wczesne Rosafolje wysprzedane. Żylicz, Dom. Góra pod Wejherowem.
1343

Telegramy

Z ostatniej chwili

Sensacyjna zmiana taktyki przez ławę obrońców Gorgonowej

Kraków, 28. 4. (PAT). Na wstępie czwartkowej rozprawy przewodniczący dr. Jendl odczytał protokół przeprowadzonego w sądzie **okręgowym** w Warszawie przesłuchania inż. Zaremby w sprawie zarzutu jakoby **Gorgonowa złamać miała rękę swej córeczce Romusi.** Inż. Zaremba **kategorycznie** temu **zaprzeczył,** wobec tego sąd postanowił nie poddawać **Romusi** oględzinom sądowo-lekarskim, obrona zaś zrezygnowała z przesłuchania świadka Korczyńskiego, który zarzut ten postawił Gorgonowej. Na tem przewód sądowy został ostatecznie zamknięty.

Przed udaniem się trybunału na naradę celem ustalenia pytań dla sędziów przysięgłych **adwokat Axer** imieniem obrony złożył nieoczekiwane oświadczenie, w którem na podstawie szeregu przesłanek, ujętych w 12 punktach obrona stwierdza, że **o ile oskarżona popełniła czyn, zarzucany jej aktem oskarżenia, uczyniła to w stanie zamroczenia epileptycznego,** a zatem w takim stanie wykluczenia czynności psychicznych, w którym sprawca nie może ani rozpoznać znaczenia czynu, ani pokierować swojem postępowaniem. Oświadczenie obrony, która w ostatniej chwili **zmieniła swoją dotychczasową taktykę,** polegającą na stałem i konsekwentnem zwalczaniu tezy, że sprawcą morderstwa była Gorgonowa wywołało zrozumiałą **sensację na sali.**

PYTANIA, KTÓRE ZADECYDUJE O LOSACH GORGONOWEJ.

Po naradzie trybunał powrócił na salę celem **odczytania pytań dla ławy przysięgłych.** Odczytując **pytania,** przewodniczący trybunału oświadczył, **że w oświadczeniu** obrony trybunał widzi **powoływanie się na** okoliczność ustawy, **wykluczającą** przestępczość czynu, wzgl. **poczytalność winnej** i dlatego uznał za stosowne **ułożyć pytania** w myśl art. 428 K. k. to znaczy zadawać **pytania trójtrzonowe,** odnośnie do zbrodni, wzgl. zabójstwa.

Pytania **brzmią: 1) Czy oskarżona Emilja Małgorzata (Margerita)** dwojga **imion Gorgonowa w nocy z 30 na 31 grudnia 1931 r. w Łączkach ad Rzęsna Polska zabiła** umyślnie ś. p. **Elżbietę Zarembiankę,** ugodziwszy ją kilkakrotnie twardem narzędziem w głowę. 2) (Pytanie na wypadek zatwierdzenia pierwszego pytania): **Czy Gorgonowa** w chwili **popełniania czynu, określonego w pytaniu pierwszem z powodu wykluczenia czynności psychicznych nie mogła rozpoznać znaczenia czynu lub pokierować swoje postępowanie.** 3) (Pytanie na wypadek zatwierdzenia pierwszego pytania a zaprzeczenia drugiego): **Czy Gorgonowa jest winna, że w nocy z 30 na 31 grudnia 1931 r. w Łączkach ad Rzęsna Polska zabiła umyślnie ś. p. Lusię Zarembiankę,** ugodziwszy ją kilkakrotnie twardem **narzędziem w głowę.**

Po zatwierdzeniu wszystkich pytań przewodniczący odroczył rozprawę do dziś godz. 9 rano.

Na rozprawie dzisiejszej pierwszy zabierze głos zastępca oskarżenia prokurator dr. Szypuła.

8 maja — wybór nowego Prezydenta Rzplitej

Warszawa 28. 4 (PAT). Na podstawie zarządzenia pana Prezydenta Rzplitej z dnia 26 bm. p. marszałek Sejmu dr. Kazimierz Świtalski jako przewodniczący Zgromadzenia Narodowego zwołał POSIEDZENIE ZGROMADZENIA NARODOWEGO NA DZIEŃ 8 MAJA BR. DO WARSZAWY DO SALI POSIEDZEŃ SEJMU NA GODZ. 11 RANO.

Wielka konferencja gospodarcza BBWR

obradować będzie w maju w Warszawie

(o) **Warszawa,** 28. (tel. wł.). W sferach kierowniczych BBWR. od dłuższego czasu czynione są przygotowania do zorganizowania **wielkiej konferencji gospodarczej,** poświęconej wszechstronnemu omówieniu zagadnień ekonomicznych. Zwołanie tej konferencji stało się tem bardziej konieczne, że ostatnio wydany cały szereg ustaw gospodarczych zmienił warunki pracy i życia praktycznego na wsiach i w miastach.

Konferencja zwołana zostanie w **pierwszych dniach maja do Warszawy.** Dwa pierwsze dni poświęcone będą obradom plenarnym i komisyjnym, trzeci — przepracowaniu wyników w grupach regjonalnych.

Echa ekscesów antysemickich we Lwowie

Wyrok na studenta Zamorskiego

Lwów 22. 4. (PAT). W dniu wczorajszym zapadł tu wyrok w *sprawie studenta politechniki Zygmunta Zamorskiego* oraz jego towarzyszy, studentów wyższych uczelni. Zamorski oskarżony był o to, że w czasie ekscesów antyżydowskich we Lwowie przy ulicy Kopernika miał przy sobie petardę, która w pewnej chwili wybuchła w jego ręku, raniąc go w rękę i szyję. Zamorski przewieziony do szpitala *pod przysięgą zeznał że został postrzelony przez dwóch przechodniów,* którzy za jego wskazówką zostali też aresztowani. Jak wykazał przewód sądowy. *Zamorski fałszywie obwinił obu przechodniów i wyrokiem sądu skazany został na 1 rok więzienia* za sporządzenie petardy i wywołanie wybuchu oraz na 18 miesięcy więzienia za złożenie fałszywych zeznań, — łącznie na karę 2 lat więzienia z zawieszeniem na przeciąg 5 lat. Inni oskarżeni skazani zostali na kary od 10 miesięcy do jednego roku z zawieszeniem na 2 do 3 lat Oskarżeni ci skazani zostali za złożenie fałszywych zeznań i niesłuszne obwinienie.

Zwycięski powrót naszych lotników po triumfalnym rajdzie bałkańskim

Warszawa 28. 4. (PAT). Wczoraj o godz. 14.25 przylecieli na lotnisko mokotowskie **trzej lotnicy polscy, którzy brali udzał w bułgarskiem święcie lotniczem w Sofji.** Przybyli do Warszawy kpt. Lewoniewski z mjr. Chramce na „R 13", por. Orłowski z mechanikem Gerlickim na „PWS. 12" i kpt. Kropiński z p. Mościckim na „PZL. 19". Kpt. Halewski z sędzią Grabińskim na „RWD 5" polecieli do Pilzna celem odwiedzenia tamtejszego aeroklubu.

Casalanca, 28. 4. (PAT). Pułk. Kwieciński i kpt. Hirszband zostali przyjęci przez prezydenta generalnego na Marokko w mejscowości Rabacie, który w imeniu sułtana udekorował pułk. Kwiecińskiego komandorją orderu Ouissam Alaovite, zaś kpt. Hirszbanda krzyżem oficerskim tegoż orderu.

Jak „Ufa" przerabia Kiepurę na obywatela włoskiego

Jak już donosiliśmy „Ufa" berlińska reklamując film Jana Kiepury „Pieśń dla ciebie" podaje, że jest on **obywatelem włoskim.** W związku z tem jedno z pism krakowskich zwróciło się z telefonicznem zapytaniem do naszego znakomitego rodaka przebywającego w Brnie Morawskiem.

P. Kiepura oświadczył m. in. co następuje: „Wogóle nietylko że o jakiejkolwiek zmianie obywatelstwa z mojej strony nietylko nie było mowy, ale ja chętnie rezygnuję z każdego engagement, któremuby na **przeszkodzie stało moje obywatelstwo polskie".**

Uważamy powyższe oświadczenie naszego znakomitego tenora za słuszne lecz **niewystarczające.** P. Jan Kiepura powinien zażądać od prasy i filmu niemieckiego **bezzwłocznego sprostowania kłamstwa o obywatelstwie włoskiem pod względem natychmiastowego odebrania debitu na swoje filmy.** Niech publiczność niemiecka entuzjastycznie **oklaskuje Polaka,** albo niech go wcale nie słyszy!

Rekordowy dzień w porcie gdyńskim

W porcie gdyńskim znajduje się 71 jed**nostek wodnej komunikacji. Jest to rekord liczebny dotychczas nienotowany.**

200 zabitych — 600 rannych podczas trzęsienia ziemi na wyspie Kos

Ateny, 28. 4. (PAT). Według ostatnich **depesz** z Rodos liczba ofiar trzęsienia ziemi **na wyspie Kos dosięga 200 zabitych i 600 rannych.** Stara dzielnica miasta Kos jest całkowicie zniszczona. Grecki Czerwony Krzyż przesłał do zarządu włoskiego Czerwonego Krzyża **100,000 drahm** dla ofiar trzęsienia ziemi.

3 miljony hektarów pod wodą

Buenos Aires 28. 4. (PAT). W prowincji Santiago del Estero szerzy się powódź, która przyjęła *rozmiary prawdziwej katastrofy.* Woda zajęła obszar 3 miljonów ha. Zniszczenie i straty materjalne są ogromne.

Bukareszt 28. 4. (PAT). Z Mołdawji donoszą o powodzi, która przybiera katastrofalne rozmiary. Szczególnie zagrożone jest miasto Vaslui, gdzie woda dokonała już wielkiego zniszczenia pozbawiając tysiące ludzi dachu nad głową. Komunikacja jest w wielu punktach przerwana. Miasto Husi jest zupełnie *odcięte od świata.*

Mistrz Paderewski laureatem m. Warszawy

Warszawa 28. 4. (PAT) W odpowiedzi na wiadomość o przyznaniu nagrody muzycznej miasta Warszawy *Ignacy Paderewski nadesłał z Nowego Jorku pod adresem prezydenta miasta następującą depeszę:*

„Najuprzejmiej dziękuję za nadesłany telegram, zawiadamiający o przyznaniu mi nagrody muzycznej miasta stoł. Warszawy. Uznanie dla mojej pracy, którego wyraz widzę w uchwale sądu konkursowego jest mi nad wyraz miłe i zachowam je we wdzięcznej pamięci". (—) Paderewski.

Gdynia — portem Czechosłowacji

Morawska Ostrawa 28. 4. (PAT). Jedna z większych firm *ekspedycyjnych w Morawskiej Ostrawie* zwróciła się do konsulatu polskiego z prośbą o ułatwienie jej nawiązania kontaktu z Gdynia, przez którą zamierza kierować *wszystkie swoje transporty, które szły dotychczas przez porty niemieckie.*

Zwycięstwo wyborcze Polaków na czeskim Śląsku

Morawska Ostrawa 28. 4. (PAT). Wybory *burmistrza w Przemcu* na czeskim Śląsku przyniosły zwycięstwo Polakom. Burmistrzem wybrany został dotychczasowy burmistrz *Kornuta,* — drugim wiceburmistrzem wybrany został również Polak *Klusa.* Czescy narodowi demokraci połączyli się z blokiem niemieckim przeciwko innym stronnictwom czeskim. Rezultat wyborów wywołał zadowolenie wśród ludności polskiej na Śląsku czeskim, w której ręce przeszedł w ten sposób po Karwinie i Jabłonce zarząd trzeciego większego miasta na Śląsku czeskim. Rezygnacja poprzedniego burmistrza nastąpiła z powodu trudnej sytuacji finansowej miasta.

W Godrcu na Śląsku czeskim odbyły się wybory gminne w których Polacy zdobyli 10, a czesi 5 mandatów. W porównaniu z wyborami w roku 1929 Polacy zyskali 1 mandat kosztem Czechów.

Ze słońcem Afryki

Wczoraj około godz. 12.30 przybył do portu gdyńskiego statek „Polonja", wioząc uczestników wycieczki „Po słońce Afryki". Statek przywitali **przedstawiciele władz z komisarzem rządu Sokołem na czele.** W chwili gdy statek wpływał do portu orkiestra zagraa hymn narodowy. Uczestnicy wycieczki wyrażają się o organizacji wycieczki z wielkim entuzjazmem.

*Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Mickiewicza 3
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6.
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpowiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Bronisław Jędrzejczak, Inowrocław, plac Kasprowicza 4a.
Redaktor odpowiedz. na Grudziądz, Józef Stanaub. Grudziądz, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki" „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu*